

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Jenna Haapala, Jenni Leppänen

”LAPSEN ISÄÄKIN KUUNNELTAISIIN.”

Vanhempien ja varhaiskasvatuksen tiimien kokemuksia varhaiskasvatuksen aloituksesta

Sosiaali- ja terveysala

2020

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaaliala

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Jenna Haapala & Jenni Leppänen
Opinnäytetyön nimi	”Lapsen isääkin kuunneltaisiin.” Vanhempien ja varhaiskasvatuksen tiimien kokemuksia varhaiskasvatuksen aloituksesta
Vuosi	2020
Kieli	suomi
Sivumäärä	65 + 3 liitettä
Ohjaaja	Heidi Blom

Opinnäytetyöllä kartoitettiin vanhempien ja varhaiskasvatuksen tiimien kokemuksia varhaiskasvatuksen aloituksesta Eurajoen kunnan päiväkodeissa. Opinnäytetyöllä haluttiin saada selville, minkälaisena varhaiskasvatuksen aloitusprosessi näyttää tällä hetkellä vanhempien ja varhaiskasvatuksen tiimien näkökulmasta, sekä kokevatko vanhemmat tulleen huomioduksi lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa. Lisäksi halusimme saada opinnäytetyöllä näkyviin myös vanhemmilta ja varhaiskasvatuksen tiimeiltä esiin tulevia kehittämisideoita.

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Eurajoen kunnan kanssa Eurajoen kunnan varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyössä keskeisinä käsitteinä ovat muun muassa varhaiskasvatus, varhaiskasvatustilanne, varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, sekä varhaiskasvatuksen aloitus.

Opinnäytetyöhön liittyvät kyselyt lähetettiin vanhemmille ja varhaiskasvatuksen tiimeille sähköisesti e-lomakekyselyinä. Vanhempien kysely oli laadultaan kvantitatiivinen eli määrällinen ja varhaiskasvatuksen tiimien kysely kvalitatiivinen eli laadullinen. Aineiston analysointiin käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysimenetelmää, sekä muutettiin vastaukset numeroiksi, joista pystyimme luomaan kuvioita.

Kyselyiden avulla selvisi, että suurin osa kyselyyn vastanneista vanhemmista oli tyytyväisiä varhaiskasvatuksen tämänhetkiseen aloitusprosessiin. Kaikki kyselyyn vastanneet varhaiskasvatuksen tiimit pitivät tämänhetkistä aloitusprosessia

toimivana. Vanhemmilta ja varhaiskasvatuksen tiimeiltä nousi esiin joitakin ajatuksia aloitusprosessin kehittämisestä.

Avainsanat varhaiskasvatus, päivähoiton aloitus, vanhemmat, varhaiskasvatuksen tiimit

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU

UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Sosiaaliala

ABSTRACT

Author	Jenna Haapala, Jenni Leppänen
Title	The Experiences of Parents and Early Childhood Education Teams about Starting in Early Childhood Education
Year	2020
Language	Finnish
Pages	65 + 3 Appendices
Name of Supervisor	Heidi Blom

This bachelor's thesis was written to survey the experiences of parents and early childhood education teams about the process of starting in early childhood education in three different kindergartens in the municipality of Eurajoki. The goal was to find out how parents and early childhood education professionals feel about the process of starting in early childhood education and if the parents feel that their wishes have been noted. Our goal was also to bring up some development ideas for the process of starting in early childhood education from parents and early childhood education professionals.

The survey was carried out in co-operation in the early childhood education of the municipality of Eurajoki. The central concepts of this bachelor's thesis are early childhood education, the law of early childhood education, national core curriculum for early childhood education and care and starting in early childhood education.

The survey was participated by the parents and the early childhood education teams who responded to an e-questionnaire. Both quantitative and qualitative

methods were used. The material was analyzed by turning the responses into figures and by using data-based content analysis.

The survey results show that most of the parents were satisfied with the process of starting in early childhood education. All the professionals answered that the process of starting in early childhood education is appropriate. The parents and the professionals had a few ideas how to develop the process of starting in early childhood education.

Keywords early childhood education and care, starting in daycare, parents, early childhood education teams

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	11
2	TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA LÄHTÖKOHDAT	13
2.1	Työn tarkoitus	13
2.2	Työn tavoite	13
2.3	Alustavat tutkimuskysymykset tai tutkimusongelmat tai kehittämistehtävät	13
2.4	Rajaukset	14
2.5	Aikaisemmat tutkimukset.....	15
3	VARHAISKASVATUS	17
3.1	Varhaiskasvatuksen määrittely	17
3.2	Varhaiskasvatuslaki	18
3.3	Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet	19
3.4	Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö	20
3.5	Lapsen havainnointi	20
3.6	Osallisuus	21
3.7	Päivähoidon aloitus	22
3.8	Tunteet päivähoidon aloituksessa ja tunnetaidot.....	23
3.9	Laatu varhaiskasvatuksessa ja pedagoginen johtaminen.....	25
4	VARHAISKASVATUKSEN TIIMIT	27
4.1	Varhaiskasvatuksen opettaja ja varhaiskasvatuksen sosionomi	27
4.2	Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	28

4.3	Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	28
4.4	Avustaja	29
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	30
5.1	Tutkimusote	30
5.2	Tutkimuksen kohde	30
5.3	Aineiston kerääminen	31
5.4	Aineiston analyysi	32
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET	33
6.1	Vanhempien tulokset	34
6.1.1	Päiväkodit.....	34
6.1.2	Varhaiskasvatuksen aloituksen onnistuminen	34
6.1.3	Tietoisuus varhaiskasvatuksen toimintamuodoista	36
6.1.4	Varhaiskasvatukseen tutustuminen ja esittely	37
6.1.5	Kuulluksi tulemisen tunne.....	41
6.1.6	Vanhempien kehittämisideat	42
6.2	Varhaiskasvatuksen tiimien tulokset	43
6.2.1	Aloitusprosessin toimivuus	43
6.2.2	Päiväkodin aloitusprosessin ohjeistus	45
6.2.3	Varhaiskasvatuksen aloitusprosessin sisältö	46
6.2.4	Tutustumiseen varattu aika.....	49
6.2.5	Varhaiskasvatuksen tiimien kehittämisideat	50
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	53
8	POHDINTA.....	56
8.1	Sosionomin (AMK) kompetenssit ja ydinosaaminen varhaiskasvatuksessa	58
8.2	Eettisyys	59

8.3	Mahdolliset jatkotutkimusaiheet	60
	LÄHTEET	62
	LIITTEET	

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1 Vanhempien vastaukset päiväkodeittain	34
Kuvio 2 Varhaiskasvatuksen aloituksen onnistuminen päiväkodeittain.....	35
Kuvio 3. Perustelut varhaiskasvatuksen aloitusprosessin onnistumiselle tai epäonnistumiselle.....	35
Kuvio 4. Varhaiskasvatuksen toimintamuuodoista tiedon saaminen päiväkodeittain	36
Kuvio 5. Vanhempien kokemukset riittävästä ajan saamisesta	37
Kuvio 6. Päiväkodin ja toiminnan esittely päiväkodeittain.....	38
Kuvio 7. Ryhmien toiminnan esittely päiväkodeittain	38
Kuvio 8. Koko päiväkotiin tutustuminen päiväkodeittain.....	39
Kuvio 9. Vanhempien kokemukset olleensa tervetulleita päiväkodeittain.	40
Kuvio 10. Perustelut miksi vanhemmat kokivat tai eivät kokeneet olleensa tervetulleita tutustumiskäynnillä päiväkodeittain	41
Kuvio 11. Kuulluksi tulemisen tunne päiväkodeittain.....	42
Kuvio 12. Vanhempien näkemyksiä varhaiskasvatuksen aloitusprosessin kehittämisestä.....	42
Kuvio 13. Varhaiskasvatuksen tiimien kokemukset aloitusprosessin toimivuudesta omassa ryhmässä.....	44
Kuvio 14. Perustelut varhaiskasvatuksen aloitusprosessin toimivuudelle	45
Kuvio 15. Päiväkodin aloitusprosessin yhdenmukainen ohjeistus	45
Kuvio 16. Yhdenmukaisen ohjeistuksen tarpeellisuus	46

Kuvio 17. Aloitusprosessin sisältö	47
Kuvio 18. Riittävän ajan varaaminen tutustumiseen	49
Kuvio 19. Varhaiskasvatuksen tiimien ajatukset aloitusprosessiin lisättävistä asioista.....	50
Kuvio 20. Varhaiskasvatuksen tiimien aloitusprosessin kehittämisen ajatukset ..	52

LIITELUETTELO**LIITE 1.** Saatekirje**LIITE 2.** Kysymykset vanhemmille lähetetyltä e-lomakkeelta**LIITE 3.** Kysymykset varhaiskasvatuksen tiimeille lähetetyltä e-lomakkeelta

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme tarkoituksena on tutkia varhaiskasvatuksen aloituksen toimitusta Eurajoen kunnan neljässä eri päiväkodissa vanhempien ja varhaiskasvatuksen tiimien näkökulmasta. Opinnäytetyö toteutetaan yhteistyössä Eurajoen kunnan varhaiskasvatuksen kanssa.

Kunnalla on velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta kunnassa esiintyvän tarpeen edellyttämällä tavalla. Lapsen vanhemman tai muun huoltajan on haettava varhaiskasvatuspaikkaa viimeistään neljä kuukautta ennen varhaiskasvatuksen tarpeen alkamista. Mikäli tarve varhaiskasvatukselle tulee äkillisesti työllistymisestä, opinnoista, koulutuksesta tai muutosta johtuen, tulee varhaiskasvatuspaikkaa hakea niin pian kuin mahdollista, kuitenkin viimeistään kaksi viikkoa ennen varhaiskasvatuksen tarpeen alkamista. (L2018/540.)

Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen saa aikaan erilaisia ajatuksia sekä vanhemmissa että varhaiskasvatuksen ammattilaisissa. Vanhemmat pohtivat millaista uusi arki on ja varhaiskasvatuksessa pohditaan minkälainen uusi lapsi ja perhe on. Aloitus merkitseekin perheelle suurta arjen muutosta sekä muutosta myös varhaiskasvatuksessa uuden lapsen ryhmään liittymisen myötä. (Munter 2001, 35.) Eurajoen kunnan varhaiskasvatussuunnitelman (2019) mukaan Eurajoella on henkilöstölle käytössä ”Uusi lapsi varhaiskasvatuksessa”-ohjeistus, joka auttaa valmistautumaan uuden lapsen ryhmään tuloon. Tutustumiskäynnillä perhe saa mukaan Aloituskeskustelulomakkeen, jonka perhe täyttää kotona ja joka tarjoaa tietoja lapsesta ja hänen arjestaan tulevalle varhaiskasvatuspaikalle. Varhaiskasvatusryhmän tiimi käy tiimipalaverissa läpi lapsen ja perheeseen liittyvät olennaiset asiat, jotka ovat tulleet esiin tutustumiskäynneillä ja aloituskeskustelulomakkeessa.

Munterin (2001) mukaan lapsen ja vanhemman välisen erotilanteen helpottamisessa tärkeää on varhaiskasvatuksen ammattilaisten ja vanhempien välinen vuoropuhelu, sekä luottavaisen vuorovaikutuksen syntyminen. Mahdollisuuksien mukaan muutamia viikkoja ennen varhaiskasvatuksen aloittamista tulisi vanhempien

ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten käydä keskustelu, joka loisi pohjan tutustumiselle, sekä mahdollistaisi vanhempien kertoa odotuksistaan ja käsityksistään. Aikuisten välillä oleva avoin ja luottava suhde luo lapselle turvallisuuden tunnetta varhaiskasvatukseen siirryttäessä. Aloituskeskustelulle tulee aina varata riittävästi aikaa ja sillä luodaan pohja päivittäin käytäville keskusteluille varhaiskasvatukseen saavuttaessa ja sieltä lähdettäessä.

Eurajoen kunnan varhaiskasvatussuunnitelman (2019) mukaan lapselle ja hänen huoltajilleen annetaan mahdollisuus tutustua tulevaan ryhmään ennen varhaiskasvatuksen aloittamista. Tutustumiskäynnit luovat pohjaa varhaiskasvattajien ja huoltajien väliselle yhteistyölle. Tutustumiskäynneillä lapsi ja perhe pääsevät tutustumaan ryhmän toimintaan ja käytäntöihin, sekä voivat kertoa omista toiveistaan ja tarpeistaan. Tutustumiskäyntejä järjestetään sen mukaan, kuinka lapsi ja perhe niitä tarvitsevat.

Varhaiskasvatuksen aloitusta ei ole tietojemme mukaan aiemmin tutkittu Eurajoella. Aihepiiristä löytyy opinnäytetöitä ainakin Vaasan ja Seinäjoen ammattikorkeakouluista. Vaasan ammattikorkeakoulussa tehty opinnäytetyö toteutettiin Turun varhaiskasvatuksessa ja Seinäjoen ammattikorkeakoulussa tehdyssä opinnäytetyössä kyselyyn vastasivat kasvatusalan ammattilaiset. Opinnäytetyöllä haluamme saada selvitettyä varhaiskasvatuksen aloituksen tämänhetkistä tilannetta Eurajoella.

2 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA LÄHTÖKOHDAT

Tässä luvussa käsittelemme opinnäytetyön tavoitteita ja lähtökohtia.

2.1 Työn tarkoitus

Opinnäytetyön tarkoituksena on saada kuva varhaiskasvatuksen aloituksen nykytilanteesta vanhempien näkökulmasta. Lisäksi opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa varhaiskasvatuksen tiimien näkemystä tämänhetkisestä varhaiskasvatuksen aloituksen tilanteesta, sekä kerätä heidän mielipiteitään varhaiskasvatuksen aloituksen kehittämistä päiväkodeissa.

2.2 Työn tavoite

Opinnäytetyön tavoitteena on saada laaja joukko vanhempia vastaamaan kyselyyn. Vastausten pohjalta voidaan luoda kuvaa varhaiskasvatuksen aloituksen nykytilanteesta vanhempien näkökulmasta. Tuloksen avulla on mahdollista kehittää toimintatapoja ja kartoittaa lisätarpeita. Kyselyn kautta vanhemmat tulevat myös kuulluksi varhaiskasvatuksen aloitukseen liittyvissä toiveissa.

Lisäksi opinnäytetyön tavoitteena on saada varhaiskasvatuksen tiimien näkemyksiä varhaiskasvatuksen aloittamisesta kuuluville, ja tuoda esille heidän kehittämisideoitaan.

2.3 Alustavat tutkimuskysymykset tai tutkimusongelmat tai kehittämistehtävät

Työn tarkoitukset ja tavoitteet pyrittiin saavuttamaan tutkimuskysymyksillä, joista pääkysymyksenä oli:

1) Millaiselta varhaiskasvatuksen aloitus näyttää vanhempien ja varhaiskasvatuksen tiimien näkökulmasta?

Ja alakysymyksinä:

2) Kokevatko vanhemmat tullessa huomioiduksi lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa?

3) Kuinka aloitusprosessia voitaisiin vanhempien ja varhaiskasvatuksen tiimien mielestä kehittää toimivammaksi?

2.4 Rajaukset

Opinnäytetyö keskittyy vanhempien ja varhaiskasvatuksen tiimien näkemykseen tämän hetken tilanteesta ja kokemuksista varhaiskasvatuksen aloituksen suhteen ja sen avulla pyritään saamaan kuva varhaiskasvatuksen aloituksen toimivuudesta sekä vanhempien, että varhaiskasvatuksen tiimien näkökulmasta. Alun perin opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia vanhempien kokemuksia varhaiskasvatuksen aloituksesta, mutta myöhemmin mukaan otettiin myös varhaiskasvatuksen tiimeille suunnatut kyselyt opinnäytetyön vaihtuessa yksilötyöstä parityöksi.

Opinnäytetyön ulkopuolelle on rajattu varhaiskasvatuspaikan hakeminen, sillä tutkimuksessa on tarkoitus keskittyä perheen ensimmäisiin kosketuksiin varhaiskasvatuspaikkaan, eikä perheen kokemukseen varhaiskasvatuspaikan hausta. Myös mahdollinen kehittämissuunnitelma ja kehittämistyö varhaiskasvatuksen aloituksessa on rajattu opinnäytetyön ulkopuolelle, sillä tarkoituksena on saada kuvaa tämänhetkisestä tilanteesta ja vanhempien tyytyväisyydestä, ja tilanteen kartoituksen lisäksi kehittämiseen keskittyminen tekisi opinnäytetyöstä liian laajan.

Opinnäytetyön ulkopuolelle on rajattu yksityinen päiväkotitoiminta, sillä opinnäytetyössä halutaan keskittyä Eurajoen kunnan päiväkotitoimintaan ja saada kerättyä tietoa varhaiskasvatuksen aloituksesta Eurajoen kunnan päiväkodeista.

Opinnäytetyö toteutetaan Eurajoen kunnan kolmessa eri päiväkodissa, joita ovat Kuunari, johon kuuluu myös erillinen yksikkö nimeltään Käpylä, Majakka ja Metsätähti. Varhaiskasvatuksen tiimeistä opinnäytetyöhön mukaan on rajattu varhaiskasvatuksen tiimit, joiden ryhmät eivät ole esiopetusryhmiä. Opinnäytetyön ulko-

puolelle on rajattu esiopetusryhmät, sillä opinnäytetyössä ei haluta keskittyä esiopetuksen aloitukseen tai kokemuksiin esiopetuksen aloituksesta. Lisäksi opinnäytetyön ulkopuolelle on rajattu päiväkotikiukaan Kuunarista yksi varhaiskasvatuksen tiimi, sillä toinen opinnäytetyön tekijöistä työskentelee kyseisessä tiimissä. Vanhemmille suunnattu kysely lähetetään viidellekymmenelle eri perheelle.

Opinnäytetyön ulkopuolelle on rajattu avoimet varhaiskasvatuspalvelut, varhaiskasvatuksen kerho, ryhmäperhepäivähoito ja perhepäivähoito. Avoimeen perhetoimintaan ilmoittaudutaan paikan päällä ja avoimeen perhetoimintaan lapsi osallistuu yhdessä aikuisen kanssa. Varhaiskasvatuksen kerhoon tulee hakea etukäteen ja kerhon toiminta tapahtuu keskiviikkoisin aamupäivällä. Ryhmäperhepäivähoidossa hoitajina on 2–3 perhepäivähoitajaa, ja mikäli lapsia on vakituisesti yli kahdeksan, tulee kolmannen hoitajan olla vähintään lähihoitaja. Perhepäivähoidossa voi perhepäivähoitajalla olla omassa kodissaan hoidossa enintään neljä alle kouluikäistä lasta mukaan lukien perhepäivähoitajan omat lapset ja lisäksi yksi osapäivähoidossa oleva esikoululainen tai koululainen. (Eurajoen kunta 2020.) Avoimessa varhaiskasvatuksessa perhe voi valita vapaasti, milloin haluaa osallistua ja milloin ei, jolloin toiminta ei ole perheille yhtä sitouttavaa, kuin varhaiskasvatuspaikka. Perhepäivähoidossa lapsia on hoitajalla vähemmän, kuin päiväkotien ryhmässä.

Opinnäytetyön tekijöitä kiinnostaa varhaiskasvatuksen aloituksen toimivuus, ja opinnäytetyöllä halutaan ottaa selvää vanhempien kokemuksista varhaiskasvatuksen aloituksessa, sillä lapsen varhaiskasvatuksen aloitus on suuri muutos myös vanhemmille.

2.5 Aikaisemmat tutkimukset

Lapin yliopistossa Maarit Heikka on tehnyt pro-gradu tutkielman (2019) ”Lapsen tie kotihoidosta päiväkotihoidon vanhempien kertomana -kasvatuskumppanuuden toteutuminen siirtymävaiheen ajalta kahdessa Lounais-Lapin kunnassa”. Tutkimuksen tarkoituksena oli tarkastella lapsen siirtymistä kotihoidosta varhaiskasvatukseen kahdessa eri Lounais-Lapin kunnan lasten vanhempien kokemuksista

sekä kuinka vanhemmat kokivat yhteistyön henkilökunnan kanssa. Tutkimuksen tuloksena oli, että vanhemmat kokivat kasvatuskumppanuuden onnistuneen hyvin sekä pitivät tärkeänä, ettei henkilöstössä ole suuria muutoksia.

Varhaiskasvatuksen aloitusprosessista löytyi muutamia aikaisempia tutkimuksia/opinnäytetöitä. Joonas Hamilas (2011) Vaasan ammattikorkeakoulusta on tehnyt opinnäytetyön ”Vanhempien tyytyväisyys varhaiskasvatukseen ja päivähoiton aloitukseen”. Tutkimus on tehty Turun varhaiskasvatukseen. Tutkimuksen tavoitteena oli saada tietoa vanhempien odotuksista, toiveista sekä tyytyväisyydestä varhaiskasvatukseen Turussa. Tavoitteena oli myös saada selville, miten sekä missä määrin vanhempien odotukset lapsen kasvatuksesta ja hoivasta ovat vastanneet alkuodotuksia. Tutkimuksen tuloksista tuli ilmi, että vanhemmat olivat tyytyväisiä sekä palaute oli suurimmaksi osaksi positiivista. Lisäksi vanhemmat olivat olleet tyytyväisiä lapsensa hoitoon sekä ammattitaitoisiin hoitajiin.

Henna Hakala ja Jenni Malmi (2017) Seinäjoen Ammattikorkeakoulusta ovat tehneet opinnäytetyön osallisuuden merkityksestä lapsen päivähoiton aloituksessa. Tutkimuksessa tavoitteena oli selvittää kuinka kasvattajat tukevat lapsen sopeutumista päivähoitoon sekä millä tavalla kasvattajat hyödyntävät osallisuutta päivähoitossa. Tutkimuksessa tuli esille, että osallisuuden tunteella on merkitystä lapsen päivähoiton aloituksessa. Lisäksi tutkimuksessa selvisi, että yhteistyö vanhempien kanssa on tärkeää päivähoiton aloituksessa. Tärkeänä pidettiin myös luottamuksen sekä turvallisuuden tunteen luomista lapselle.

3 VARHAISKASVATUS

Tässä luvussa käsittelemme opinnäytetyömme pohjana olevaa teoriaa ja merkittäviä termejä ja aihealueita.

3.1 Varhaiskasvatuksen määrittely

Friedrich Fröbel on ollut merkittävässä roolissa suomalaisen varhaiskasvatukseen ja etenkin päiväkotikasvatukseen. Varhaiskasvatuksesta Fröbel kertoo seuraavalla tavalla:

”Sen tarkoituksena ei ole vain pitää silmällä alle kouluikäistä lasta, vaan sen tulee myös panna heidät toimimaan tavalla, joka vastaa heidän ikäänsä ja olemustaan, vahvistaa heidän ruumistaan, harjoittaa heidän aistejaan, pitää toiminnassa heidän heräävää henkeään, tutustuttaa heidät luontoon ja ihmisten maailmaan. Erityisesti sen tulee ohjata heidän sydäntään ja mieltään oikein ja johdattaa heidät koko elämän alkulähteille, yksimielisyyteen itsensä kanssa.” (Vilen, Vihunen, Vartiainen, Siven, Neuvonen, Kurvinen 2008, 187.)

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista sekä tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuutta, jossa pedagogiikka on tärkeässä roolissa (Opetushallitus 2019). Kunnan tehtävänä on järjestää varhaiskasvatusta kunnan tarpeiden mukaan (L2018/540). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018) mukaan varhaiskasvatuksella on monia tehtäviä ja sen tulee edistää lasten kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa, ja tukea huoltajia kasvatustyössä. Varhaiskasvatuksen tulee ehkäistä syrjäytymistä ja edistää lasten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksessa opittujen tietojen ja taitojen avulla mahdollistuu ja vahvistuu lasten osallisuus ja aktiivinen toimijuus yhteiskunnassa.

Päiväkoti, perhepäivähoito sekä avoin varhaiskasvatustoiminta mm. ryhmä- sekä leikkitoiminta on varhaiskasvatusta. Kaikilla 0–6-vuotiailla lapsilla on oikeus osallistua varhaiskasvatukseen. Lapsen vanhemmat saavat valita, osallistuuko lapsi varhaiskasvatukseen. (Opetushallitus 2019.)

3.2 Varhaiskasvatustalaki

Varhaiskasvatustalaila säädetään lapsen oikeus varhaiskasvatukseen, varhaiskasvatukseen järjestäminen ja tuottaminen sekä varhaiskasvatukseen tietovaranto. Varhaiskasvatukseen toimintamuotoihin kuuluvat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatustoiminta. Varhaiskasvatusta voi järjestää ja tuottaa kunta, kuntayhtymä tai yksityinen palveluntarjoaja. Varhaiskasvatukseen ovat oikeutettuja lapset, jotka eivät ole vielä oppivelvollisuusikäisiä ja erityisistä syistä myös vanhemmat lapset. (L2018/540.)

1.1.2013 varhaiskasvatustalaki siirtyi sosiaali- ja terveystalasteriön alaisuudesta opetus- ja kulttuuritalasteriön alaisuuteen, eikä se ollut enää sosiaalihuoltoa. Vuonna 2015 lain nimeksi muuttui varhaiskasvatustalaki, sen ollessa aiemmin laki lasten päivähoitosta. Varhaiskasvatustalaki 540/2018 astui voimaan 1.9.2018, kumoten aiemman vuodelta 1973 olevan lain. Varhaiskasvatustalaki ja asetus varhaiskasvatuksesta sisältävät lähes kaikki varhaiskasvatukseen järjestämiseen liittyvät asiat, eikä varhaiskasvatukseen sovelleta enää pääosin sosiaalihuollon säädöksiä. Lakia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä sovelletaan palvelusetelitoimintaan ja lakia lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta sovelletaan kotihoidontukeen ja yksityisen hoidon tukeen. (Kuntaliitto 2020.)

Opetus- ja kulttuuritalasteriön (2020) mukaan uudessa varhaiskasvatustalaisa on annettu lapsen edun ensisijaisuudelle aiempaa enemmän painoarvoa. Lapsen edun ensisijaisuus tulee ottaa huomioon varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä, tuottaessa ja siitä päätettäessä. Lisäksi uuteen varhaiskasvatustalakiin on kirjattu, että lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Lain mukaan varhaiskasvatukseen tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta ja varhaiskasvatusta pitää pyrkiä järjestämään lähellä varhaiskasvatukseen käyttäjiä.

Uudessa varhaiskasvatustalaisa on selkiytetty tehtävännimikkeitä ja määritellään myös henkilöstön rakenne vuodesta 2030 lähtien siten, että vähintään kahden

kolmasosan varhaiskasvatuksen henkilöstöstä tulee olla joko varhaiskasvatuksen opettajia tai varhaiskasvatuksen sosionomeja ja vähintään puolella kahdesta kolmasosasta tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020.)

3.3 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Opetushallituksen tehtävänä on laatia valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, ja niiden pohjalta tehdään paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat. Jokaiselle lapselle laaditaan myös henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma sekä päiväkodissa että perhepäivähoidossa. Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet velvoittaa toiminnan pohjautuvan varhaiskasvatukseen sekä perusteiden arvoihin, tavoitteisiin ja sisältöihin. (Opetushallitus 2020a.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tarkoituksena on tukea sekä ohjata varhaiskasvatuksen toteuttamista sekä varhaiskasvatuksen kehittämistä ja taata tasa-arvoinen kasvatus kaikkialla Suomessa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa kerrotaan varhaiskasvatuksen tavoitteista sekä varhaiskasvatuksen sisällöstä, vanhempien ja päiväkodin välisestä vuorovaikutuksesta sekä lapselle laadittavan varhaiskasvatussuunnitelman sisällöstä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 7-8.)

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL:n (2020) mukaan henkilöstön tulee suunnitella, toteuttaa ja arvioida varhaiskasvatusta varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden velvoittamana samoin periaattein koko maassa, ja ne luovat jatkumon esi- ja perusopetukseen. Varhaiskasvatuksen järjestäjät ja toteuttajat ovat velvollisia noudattamaan varhaiskasvatussuunnitelman perusteita suunnitelmia laatiessaan. Lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman tulee tukea lapsen yksilöllistä kehitystä, kasvua ja oppimista. Varhaiskasvatukseen määrittelee lapselle oikeuden varhaiskasvatukseen ja elinikäiseen oppimiseen ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet määrittelevät kuinka toteutetaan kaikille

yhtenäistä ja tasa-arvoista varhaiskasvatusta.

3.4 Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön tärkeänä tehtävänä on yhteinen tavoite lapsen terveen, turvallisen kasvun sekä kehityksen ja oppimisen parantaminen. Huoltajien sekä henkilöstön luottamuksen rakentaminen sekä yhdenvertainen vuorovaikutus sekä molemminpuolinen vuorovaikutus edistävät kasvatusyhteistyötä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 34.)

Lapsen vanhemmille tai lapsen muille huoltajille täytyy antaa tilaisuus osallistua sekä vaikuttaa lapsen varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin, lisäksi on järjestettävä säännöllisesti mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun sekä arviointiin (OAJ 2020a).

Kodin sekä päiväkodin yhteisenä tavoitteena on, että lapsella on turvallinen olo sekä hyvä päiväkotiarkea. Lapsen etu on aina tärkeintä. Vanhempien ja henkilökunnan kuulumisten vaihto joka päivä on tärkeää. Lapsen käytös voi olla erilaista päiväkodissa kuin kotona. Vanhempien sekä henkilökunnan keskusteluilla luodaan lapsesta kokonaiskuvaa sekä laajennetaan ymmärrystä kumminkin päin. Ryhmän tiimille on tärkeää kertoa mikäli perheessä tapahtuu asioita, jotka saattavat vaikuttaa lapsen jaksamiseen sekä mielialaan. (Vanhempainliitto 2020, 17.) Varhaiskasvatuksen toimintaa ohjaa se mikä on lapsen etu sekä lapsen oikeuksien toteutuminen (Mykkänen & Böök 2017, 85).

3.5 Lapsen havainnointi

Lapsen havainnointia käytetään, jotta varhaiskasvatuksen henkilökunta voi oppia tuntemaan lapsen paremmin sekä henkilökunta ymmärtäisi paremmin lapsen käyttäytymistä sekä sen syitä. Lapsen havainnointi on tärkeää toiminnan suunnittelun sekä toteuttamisen kannalta. Lasta havainnoimalla henkilökunta saa tietoa lapsesta sekä siitä, kuinka heidän tulisi toimia kunkin lapsen kohdalla erikseen sekä koko lapsiryhmän kanssa, jotta he edistäisivät lasten hyvinvointia.

(Koivunen & Lehtinen 2015, 16.)

Lasta voidaan havainnoida, kun lapsi leikkii sekä toimii yksin tai sitten kun lapsi on kavereiden kanssa. Varhaiskasvattajien tulisi havainnoida lasta säännöllisesti. Säännöllisessä havainnoilla saadaan lapsen taidoista sekä persoonallisuudesta luotettava kokonaiskuva. (Koivunen & Lehtinen 2015, 36.)

3.6 Osallisuus

”Lapsen varhaiskasvatusta suunniteltaessa, toteutettaessa ja arvioitaessa lapsen mielipide ja toivomukset on selvitettävä ja otettava huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla. Lapsen vanhemmille tai muille huoltajille on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Lapsille ja heidän vanhemmilleen tai muille huoltajilleen on toimipaikassa järjestettävä säännöllisesti mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin.” (L2018/540).

Päivähoitoa aloittaessa lapsi liittyy uuteen ryhmään. Lapsi tutustuu vähitellen päivähoiton tapoihin. Lapsen osallisuus päiväkotiryhmässä koostuu vuorovaikutuksesta ryhmän toisiin lapsiin sekä varhaiskasvattajiin. Kun lapsi tuntee että häntä ymmärretään sekä kuunnellaan, voidaan katsoa että osallisuus toteutuu. Osallisuus koostuu vuorovaikutuksessa muihin lapsiin sekä aikuisiin. Osallisuuden onnistumisen kannalta on tärkeää, että varhaiskasvattajat suhtautuvat myönteisesti sekä rohkaisevasti lapsen aloitteisiin sekä ideoihin sekä otetaan huomioon lapsen mielipide. (Järvinen & Mikkola 2015, 17.)

Varhaiskasvatuksen yhtenä tavoitteena on tukea lapsen kehittyviä osallistumisen sekä vaikuttamisen taitoja ja kannustaa lapsia oma-aloitteisuuteen. Arvostava kohtaaminen, lasten ajatusten kuunteleminen ja aloitteiden huomioiminen vahvistavat lasten osallistumisen sekä vaikuttamisen taitoja. Yhdessä henkilöstön kanssa lapset suunnittelevat, toteuttavat sekä arvioivat toimintaa. Samaan aikaan lapset oppivat vuorovaikutustaitoja ja yhteisten sääntöjen, sopimusten sekä luottamuksen tarkoitusta. Henkilökunta pitää huolen siitä, että kaikilla lapsilla on mahdollisuus osallista sekä vaikuttaa. Osallistumisen sekä vaikuttamisen avulla

lapsen käsitys itsestään parantuu, luottamus itseensä kasvaa sekä sosiaaliset taidot muotoutuvat. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018.)

3.7 Päivähoidon aloitus

Varhaiskasvatuksen aloittaminen on merkittävä vaihe perheen elämässä. Varhaiskasvatus aloitetaan pääsääntöisesti 1–3 vuoden ikäisenä. Varhaiskasvatuksen kasvattajista tulee lapselle vanhempien lisäksi turvallisia aikuisia. On tärkeää, että varhaiskasvattajien sekä lapsen välille syntyy hyvä sekä turvallinen vuorovaikutus. (Sinkkonen & Suhonen 2006, 124.) Kannisen, Sigfridsin ja Backmanin (2009) mukaan päiväkodissa lapselle aukeaa kodin ulkopuolinen uusi maailma, jossa on paljon uusia aikuisia ja lapsia, ja nämä uudet ihmissuhteet lisäävät lapsen sosiaalisia taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistavat lapsen itsetuntemusta.

Varhaiskasvatuksen alkaessa käydään vanhempien kanssa alkukeskustelu. Alkukeskustelussa käydään läpi varhaiskasvatukseen, päiväkotiin sekä lapseen kohdistuvista asioista. Jokaiselle varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle luodaan oma varhaiskasvatussuunnitelma. Laadintaan osallistuvat varhaiskasvatuksen opettaja sekä lapsen vanhemmat. Varhaiskasvatussuunnitelma päivitetään vähintään kerran vuodessa. Varhaiskasvatuksen opettaja käy vuorokeskustelun tavallisesti noin 2–3 kuukautta siitä, kun lapsi on aloittanut varhaiskasvatuksen. (Vanhempainliitto 2020, 15.)

Varhaiskasvatuksen aloitukseen saattaa sisältyä pelkoa, jonka takia on tärkeää, että lapsen vanhemmat tukevat lasta. Uusissa tilanteissa tutut asiat sekä rutiinit ovat tärkeitä. Varhaiskasvatuksen aloittamista ennen lapsen olisi hyvä käydä yhdessä vanhemman kanssa tutustumassa paikkaan. Päivähoitopaikan päätöksen jälkeen vanhemmat ottavat yhteyttä ryhmään ja sopii varhaiskasvattajan kanssa tutustumisajankohdasta. (Väestöliitto 2020a, 6.)

Varhaiskasvatusta aloittaessa lapsen tulisi pystyä erota vanhemmista turvallisesti

mielin ja luottaa ryhmän varhaiskasvattajiin. Lapsen herkkyyksikaudet (1–1,5v sekä 2v) ohitettuaan sujuu varhaiskasvatuksen aloitus yleensä helpommin. (Munter 2001, 42-43)

Lapsen ikä, aikaisemmat hoitokokemukset, erot, sisarusten hoidot, hoitopäivien kesto, lapsen temperamentti, perheen elämäntilanne, vanhempien luottamus varhaiskasvattajiin sekä kuinka hoidon aloitus on järjestetty vaikuttavat siihen, kuinka lapsi sopeutuu varhaiskasvatuspaikkaan. (Kanninen & Sigfrids 2012, 67).

3.8 Tunteet päivähoiton aloituksessa ja tunnetaidot

Lapsen varhaiskasvatuksen aloitus tuo perheelle uusia muutoksia elämään sekä erilaisia tunteita. Varhaiskasvatuksen aloitus aiheuttaa huolta vanhemmille: kuinka lapsi sopeutuu hoitoon, minkälaisia ryhmän varhaiskasvattajat ovat sekä saako lapsi varhaiskasvattajilta tarpeeksi huomiota. (MLL 2020.) Lapsen päivähoiton aloittaminen tuo myös vanhemmalle erilaisia tunteita mm. syyllisyys. Vanhempien syyllisyyden tunne olisi tärkeä tunnistaa itsessään, koska lapsi saattaa aistia vanhemman syyllisyyden tunteen, jonka takia erotilanteet saattavat olla vaikeita niin lapselle kuin aikuiselle. (Väestöliitto 2020a, 6-7.)

Päivähoidossa lapsen eroahdistus sekä muutos saattaa tulla esiin siten että lapsi pelkää uusia asioista sekä ihmisiä. Lapsi voi olla myös surullinen, vetäytyvä sekä kiukkuinen tuomis- ja hakutilanteissa. Alkuvuokoina syömis- ja nukahtamisvaikeudet ovat tavallisia. Lapsi voi olla myös aggressiivinen muita lapsia kohtaan, jos kokee olevansa avuton tai lapsella ei ole muita keinoja. (Kanninen & Sigfrids 2012, 68-69.)

Varhaiskasvatuksen alkaessa lapsi voi olla kotona väsyneempi, ärtyisämpi tai vetäytyvämpi kuin tavallisesti. Lapsi haluaa olla vanhemman läheisyydessä enemmän. Lapsen voi olla tavallista vaikeampi erota vanhemmistaan. Lapsella saattaa olla myös nukahtamis- tai uniongelmia, jonka lisäksi osalla lapsilla voi olla syömiseen liittyviä ongelmia. (Kanninen & Sigfrids 2012, 71.) Päivähoitopäivän

jälkeen lapsi voi olla kotona vilkas, tavallista väsyneempi, ärtyisä sekä uhmata vanhempia. Lapsi saattaa päivähoitopäivän jälkeen riehua kotona, olla väsynyt, ärtyisä sekä uhmakas. Olisi tärkeää, että vanhemmat antaisivat lapsen osoittaa tunteitaan, jotta lapsi kokee olevansa vanhemmilleen yhä tärkeä. (Väestöliitto 2020a, 8.)

Temperamentilla tarkoitetaan tyypillisiä käyttäytymispiirteitä, ja suhteellisen pysyviä synnynnäisiä taipumuksia ja valmiuksia. Nämä taipumukset ja valmiudet toimivat pohjana persoonallisuuden kehittymiselle ja ymmärrys temperamentista auttaa ymmärtämään, miksi ihmiset ovat erilaisia. (Nyyti ry 2020.)

Nyyti ry:n (2020) mukaan temperamentti näkyy jo varhain ja se vaikuttaa esimerkiksi tunteiden ilmaisuun, keskittymiskykyyn, häiriintyvyyteen, aktiivisuuteen ja tapaan reagoida uusiin ihmisiin ja tilanteisiin. Oman temperamentin tunteminen luo pohjan vahvalle identiteetille ja lisää itsetuntemusta, sekä helpottaa elämän hallintaa. Oman temperamenttinsa tuntemisen avulla voi ymmärtää miksi kokee asiat tietyllä tavalla, ja kun tietää oman reagointinsa johtuvan omasta temperamentista, on silloin helpompaa muuttaa joko tilannetta itselleen sopivammaksi tai omaa käytöstään tilanteeseen sopivaksi. Temperamenttipiirteitä ei voi sanoa joko hyviksi tai huonoiksi, vaan tietyt piirteet voivat olla toisissa tilanteissa hyvä ja toisissa tilanteissa huono.

Temperamentti säilyy ihmisellä läpi elämän, mutta siihen vaikuttavat kehitys, kasvatus ja oppiminen, jotka muuttavat ihmisen tapaa ilmentää ja ilmaista temperamenttiaan. Esimerkiksi temperamentiltaan helposti ärsyyntyvä ihminen voi oppia purkamaan ärsyyntymistään esimerkiksi liikuntaan muiden ihmisten sijaan. (Nyyti ry 2020.) Tunteiden keston ja voimakkuuden hallinta kuuluu tunteidensäätelytaitoihin. Hyvät tunteidensäätelytaidot omaava ihminen osaa säädellä tunnetilan aiheuttamaa käyttäytymistään ja tunteidensäätelytaidon harjoittelu on osa sosiaalisten taitojen harjoittelua. (Opetushallitus 2020b.)

Lapsi kokee useita tunteita ja näyttää ne avoimesti, eikä hän välttämättä tunnista

ja osaa hallita tunteitaan ja tapaansa ilmaista tunteitaan. Tunnetaitoja opetettaessa lapsen kanssa käsitellään sitä, miltä tunteet tuntuvat ja miksi ne tulevat. Tulee myös muistaa, että vaikka tunne olisi vahva tulee pohtia kuinka voi toimia ja kuinka ei, ja kuinka tunnetta voisi hallita. (Väestöliitto 2020b.) Tunnetaitojen opettelu lisää myös lapsen ymmärrystä omien tunteiden lisäksi muiden tunteista. Tunnetaitojen harjoittelu auttaa lasta ilmaisemaan ja säätämään omia tunteitaan, jolloin myös vuorovaikutustaidot ja kaveritaidot kehittyvät. Tunnetaitojen harjoittelusta hyötyvät kaikki lapset. Aikuinen auttaa lasta oppimaan tunnetaitoja muun muassa sanoittamalla tunteita. Tunnetaitojen harjoittelu tukee myös mentalisaatiokyvyn, eli kyvyn pitää mielessä oma ja toisen mieli ja ymmärtää ja ennakoida omia ja toisen tunnereaktiota, kehittymistä. (Oppi&ilo 2020.) Mentalisaatiokyvyn oletetaan vaikuttavan myös tunnesäätelyyn (MentalHelp.net 2020).

3.9 Laatu varhaiskasvatuksessa ja pedagoginen johtaminen

Pedagoginen johtaminen tapahtuu koulutusorganisaatiossa arjen toiminnassa, ja sillä pyritään laadukkaaseen opetustoimintaan ja hyvinvoivaan työyhteisöön. Pedagogisella johtamisella vaikutetaan opetustoimintaan ja sen järjestämiseen konkreettisesti ja sen tavoitteena on toiminnan kehittäminen, oppimisen edistäminen ja laadukkaan toiminnan järjestäminen. Pedagoginen johtaminen on tietämyksen, ihmisten ja asioiden kokonaisvaltaista johtamista, ja sillä pyritään hyödyntämään työyhteisön erilaisia voimavaroja ja innovatiivisuutta. (Ammattiosaamisen kehittämissyhtiö AMKE Oy 2020, 5.)

Ryhmän pedagogiikan vastuu on ryhmän varhaiskasvatuksen opettajalla. Varhaiskasvatuksen opettajat jakavat pedagogista tietoaan, mutta myös oppii muilta tiimiin kuuluvilta. Hyvän pedagogiikan kuuluisi toteutua joka päivä, josta vastuussa on jokainen tiimin jäsen. (Järvinen & Mikkola, 2015, 62.)

Vanhemmat saavat mahdollisuuden osallistua varhaiskasvatukseen liittyvään keskusteluun sekä päätöksentekoon laadunarvioinnin kautta. Laadunarviointi lisää

vanhempien tietoutta varhaiskasvatuksesta. Laadunarvioinnin avulla perheet, varhaiskasvatuksen tiimit sekä hallinto pystyvät keskustelemaan yhdessä varhaiskasvatuksesta, tavoitteista, vahvuuksista sekä kehittämiskohdista. Vanhemmat pystyvät osallistumaan lasten varhaiskasvatukseen, kun he osallistuvat toiminnan arviointiin (Hujala & Fonsén, 2016, 314.)

4 VARHAISKASVATUKSEN TIIMIT

Tässä kappaleessa käsittelemme niitä ammattinimikkeitä, joita varhaiskasvatuksessa työskentelevillä henkilöillä voi olla. Kuntatyönantajien (2018) mukaan päiväkodin henkilöstön tehtävänimikkeitä ovat muun muassa varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja päiväkodin johtaja.

4.1 Varhaiskasvatuksen opettaja ja varhaiskasvatuksen sosionomi

Varhaiskasvatuksen opettaja on ensisijaisesti vastuussa ryhmänsä lasten kasvatuksesta sekä opetuksesta ja lisäksi ryhmän toiminnan suunnittelusta sekä arvioinnista. Varhaiskasvatuksen opettajan tehtävä on lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen sekä sen arvioiminen. (OAJ 2020b.) Lastentarhanopettajaliiton (2018) mukaan varhaiskasvatuksen opettaja on vastuussa pedagogisen työn johtamisesta ja päiväkodin johtajalla on vastuu koko päiväkodin pedagogiikasta. Varhaiskasvatuksen opettajalta vaaditaan vähintään kasvatustieteen kandidaatin tutkinto (L2018/540).

Varhaiskasvatuksen opettajan tulee havainnoida lasta ja hänen yksilöllistä kehitystään ja oppimistaan sekä arvioida ja tukea näitä. Varhaiskasvatuksen opettaja vastaa varhaiskasvatuksen suunnitelmallisuudesta, laadusta ja siitä, että varhaiskasvatuksella tuetaan lapsen kehitystä, oppimista ja kokonaisvaltaista hyvinvointia. (Lastentarhanopettajaliitto 2018.)

Yhtenä tehtävänimikkeenä on myös varhaiskasvatuksen sosionomi, jonka kelpoisuusvaatimuksena on vähintään sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, jonka opintoihin kuuluu vähintään 60 opintopisteen laajuiset varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet opinnot tai sosionomin tutkinto, joka on täydennetty näillä opinnoilla. Ammattikorkeakoulusta valmistunut sosio-

nomi saa kelpoisuuden toimia sekä varhaiskasvatuksen opettajana, että varhaiskasvatuksen sosionomina, mikäli opinnot ovat alkaneet viimeistään 1.9.2019 ja opinnot suoritettu loppuun viimeistään 31.7.2023. (Kuntatyöntajat 2018.)

4.2 Varhaiskasvatuksen erityisopettaja

Varhaiskasvatuksen erityisopettajan tehtävänä on antaa erityisopetusta varhaiskasvatuksessa (Opetushallitus 2020c). Varhaiskasvatuksen erityisopettajalla tulee olla kelpoisuus varhaiskasvatuksen opettajan tehtävään, sekä suoritettuna erityisopetuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot, tai hänen tulee olla kasvatustieteen maisteri, jolla pääaineena erityispedagogiikka (L2018/540).

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja konsultoi ja ohjaa muuta varhaiskasvatuksen henkilöstöä, sekä hyödyntää osaamistaan tuen tarpeessa olevien lasten erityisopetus- ja kasvatustehtävissä. Yhteistyö lapsen, hänen huoltajansa, varhaiskasvatuksen opettajan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja muun varhaiskasvatuksen henkilöstön välillä on tärkeää lapsen tuen tarpeen havaitsemisessa ja tuen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioimisessa. (Eurajoen kunnan varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 69.)

4.3 Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja

Varhaiskasvatuksen lastenhoitajan toimenkuva kelpoisuusvaatimuksena on kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto, sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tai joku muu vastaava soveltuva tutkinto, mikä pitää sisällään tai joita on täydennetty tarpeeksi laajoilla lasten hoidon, kasvatuksen sekä opetuksen tutkinnoilla. (L2018/540.)

Varhaiskasvatuksen lastenhoitajan keskeisinä työtehtävinä varhaiskasvatuksessa ovat lapsen ikä- ja kehitystason mukainen varhaiskasvatus ja hoito. Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja on osallisena myös lasten varhaiskasvatussuunnitelmien laadinnassa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja osallistuu myös varhaiskasvatuksen toiminnan

suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin, vaikka pedagoginen päävastuu on varhaiskasvatuksen opettajalla. Varhaiskasvatuksen lastenhoitajalla on myös tärkeä rooli huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja huoltajien välisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä. (Super 2020.)

4.4 Avustaja

Varhaiskasvatuksessa voi työskennellä lasten tarpeet ja varhaiskasvatuksen tavoitteet huomioon ottaen varhaiskasvatuksen opettajien, sosionomien, lastenhoitajien ja päiväkodin johtajien lisäksi muuta henkilöstöä. Lapsella on oikeus saada oman kehityksen sekä hyvinvoinnin avuksi sosiaali- sekä terveydenhuollon palveluita, tällöin tarpeen mukaan otetaan huomioon myös sosiaalihuoltolakia, vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista sekä tukitoimista koskevaa lakia, kehitysvammaisten erityishuoltoa koskevaa lakia sekä terveydenhoitolakia. Varhaiskasvatuksen tulee tarvittaessa toimia yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaavien tahojen kanssa ja arvioida, suunnitella ja toteuttaa lapsen tarvitseman tuen ja palvelujen kokonaisuutta. (L2018/540.)

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (L3.4.1987/380) määrittelee, että henkilökohtaista apua tulee järjestää päivittäisiä toimia ja työtä ja opiskelua varten siinä laajuudessa, kuin vammaisen henkilö sitä välttämättä tarvitsee. Avustajaa ei lasketa mukaan päiväkodin henkilöstömitoitukseen. Mikäli vammaisella tai muuten tuen tarpeessa olevalla lapsella ei ole varhaiskasvatuksessa avustajaa, tulee tämä huomioida lasten lukumäärässä. (L2018/540.) Eurajoen kunnan varhaiskasvatussuunnitelman (2019) mukaan avustajat voivat olla lapsi- tai ryhmäkohtaisia ja heidän tehtävänä on tukea lasta tai lapsia ryhmässä ja mahdollistaa toimintaan osallistuminen.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tässä kappaleessa käsittelemme tutkimuksen otetta, kohdetta, aineiston keräämistä ja aineiston analyysia.

5.1 Tutkimusote

Vanhemmille lähetetty kysely oli laadultaan kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Määrällinen tutkimus on tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntaus, joka kuvaa sekä tulkitsee ohjeen tilastoiden sekä numeroiden kautta (Koppa 2020a). Opinnäytetyö suoritettiin vanhemmille strukturoituna kyselynä. Strukturoitu lomakehaastattelu on käytetyin haastattelumuoto. Strukturoidussa haastattelussa vastaajille menee kysely, jossa kysymykset ovat valmiita sekä kysymyksissä on vastausvaihtoehdot. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Varhaiskasvatuksen tiimeille lähetetty kysely oli laadultaan kvalitatiivinen tutkimus eli laadullinen tutkimus. Laadullisessa tutkimuksessa tavoitteena on ymmärtää tutkimuksen kohteen laatua, ominaisuuksia sekä tarkoituksia. (Koppa 2020b). Ryhmien tutkimus suoritettiin puolistrukturoituna kyselynä. Puolistrukturoidussa haastattelussa jokaiselta haastateltavalta kysytään samat kysymykset tietyssä järjestyksessä (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

5.2 Tutkimuksen kohde

Tutkimus suoritettiin Eurajoen kunnan kolmen päiväkodin tiimeille pois lukien esiopetusryhmät. Lisäksi tutkimukseen valittiin Kuunarista ja Käpylästä 20, Majakasta 15 ja Metsätähdestä 15 viimeksi varhaiskasvatuksen aloittanutta perhettä, joille lähetettiin kyselyt koskien varhaiskasvatuksen aloitusta.

Eurajoen kunnassa varhaiskasvatusta järjestetään kolmessa päiväkodissa, perhepäivähoidossa sekä kolmessa ryhmäperhepäiväkodissa. Lisäksi Luvian alueella toimii myös yksityinen Norlandia päiväkodit Oy:n päiväkotit Kettula. (Eurajoen kunnan varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 23.)

Päiväkoti Metsätähdellä on tarjolla vuorohoitoa. Vuorohoito on ympärivuorokautista hoitoa. (Eurajoen kunnan varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 24.)

Eurajoella on tarjolla avoimia varhaiskasvatuspalveluita mm. perhetoiminta sekä pienten lasten kerho (Eurajoen kunnan varhaiskasvatussuunnitelma 2019, 24).

5.3 Aineiston kerääminen

Tutkimuksen kyselyt lähetettiin jokaiselle Eurajoen kunnan päiväkodin varhaiskasvatuksen tiimille, pois lukien esikouluryhmät sekä yksi varhaiskasvatuksen tiimi päiväkotia Kuunarista. Lisäksi päiväkotia Metsätähdessä valittiin 15 ja päiväkotia Majakasta valittiin 15 viimeksi aloittanutta lasta. Päiväkoti Kuunarista sekä Käpylästä valittiin yhteensä 20 viimeksi aloittanutta lasta, joiden vanhemmille kysely lähetettiin.

Tutkimus suoritettiin e-lomake kyselynä. Vanhempien ja varhaiskasvatuksen tiimien e-lomake (katso liite) kysely sekä saatekirjeet (katso liite) lähetettiin Eurajoen kunnan varhaiskasvatuksen palvelupäällikölle ja päiväkotien johtajille, jotka lähettivät kyselyt edelleen tutkimukseen valikoituneille varhaiskasvatuksen tiimeille ja vanhemmille. Aineisto kerättiin syyskuun lopun aikana ja vastausaika kyselyille oli 17 päivää, johon lisäsimme vielä kaksi päivää vastausaikaa, joten vastausaika oli yhteensä 19 päivää. Viikko ennen kyselyiden sulkeutumista lähetimme päiväkotien johtajille pyynnön lähettää vanhemmille ja varhaiskasvatuksen tiimeille muistutusviestin kyselyihin vastaamisesta. Vastausajan umpeuduttua analysoimme vastaukset.

Vanhemmat vastasivat ennalta määritettyihin vastausvaihtoehtoihin, jotka voidaan muuttaa lukumääräksi. Lisäksi muutamiin kysymyksiin laitoimme mahdolliseksi vapaaehtoisen perustelun, johon vanhemmat saivat halutessaan vastata. Varhaiskasvatuksen tiimien kyselyt koostuivat avoimista kysymyksistä, joihin varhaiskasvatuksen tiimit vastasivat tekstinä.

5.4 Aineiston analyysi

Aineistolähtöisessä tutkimuksessa pääpaino on aineistossa. Tämä tarkoittaa sitä, että vastausvaihtoehtoja ei ole sekä tutkimuksen teoria pohjautuu aineistoon. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Ryhmien vastauksien analysoimiseen käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissa teemat koostuvat vastausten samanlaisista asioista (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Vastaukset teemoiteltiin, jonka jälkeen niistä muodostettiin kuviot, joista tulee esiin oleellimmat asiat vastauksista.

Vanhempien vastaukset muutettiin numeroiksi Microsoft Excelin avulla. Vanhempien vastauksista muodostettiin kuviot, joista tulee ilmi lukumäärät, kuinka moni on vastannut mitään.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tässä luvussa käsittelemme vanhempien sekä tiimien kyselyiden tuloksia. Tutkimuksen tulokset koostuvat kolmesta Eurajoen kunnan päiväkodista: Majakka, Metsätähti, sekä Kuunari ja Käpylä. Kysely lähetettiin yhteensä 50 kymmenelle vanhemmalle, Majakkaan 15, Metsätähteen 15 sekä Kuunari/Käpylä 20. Vastauksia tuli yhteensä 10. Vastausprosentti vanhempien osalta oli 20 %. Lisäksi kysely meni 11 varhaiskasvatuksen tiimille ja vastauksia tuli 5. Varhaiskasvatuksen tiimien osalta vastausprosentti oli 45 %. Varhaiskasvatuksen tiimien kohdalla huomioitavaa on, että varhaiskasvatuksen tiimit muodostuvat useasta varhaiskasvatuksen ammattilaisesta, joten yhden vastauksen takana on useamman henkilön näkökulma. Varhaiskasvatuksen tiimeissä työskentelee yleensä 3–5 varhaiskasvatuksen ammattilaista eri ammattinimikkeillä.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli saada kuva varhaiskasvatuksen aloituksen nykytilanteesta vanhempien näkökulmasta. Lisäksi opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa varhaiskasvatuksen tiimien näkemystä tämänhetkisestä varhaiskasvatuksen aloituksen tilanteesta, sekä kerätä heidän mielipiteitään varhaiskasvatuksen aloituksen kehittämistä päiväkodeissa.

Opinnäytetyön tavoitteena oli saada laaja joukko vanhempia vastaamaan kyselyyn. Vastausten pohjalta voitiin luoda kuvaa varhaiskasvatuksen aloituksen nykytilanteesta vanhempien näkökulmasta. Tuloksen avulla on mahdollista kehittää toimintatapoja ja kartoittaa lisätarpeita. Kyselyn kautta vanhemmat tulivat myös kuulluksi varhaiskasvatuksen aloitukseen liittyvissä toiveissa. Lisäksi opinnäytetyön tavoitteena oli saada varhaiskasvatuksen tiimien näkemyksiä varhaiskasvatuksen aloittamisesta kuuluville, ja tuoda esille heidän kehittämisideoitaan.

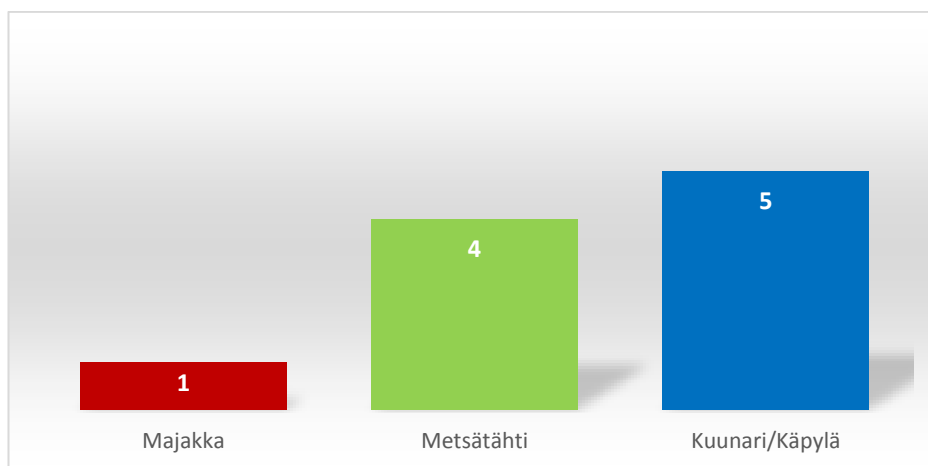
Tässä luvussa kuvioissa olevat numerot tarkoittavat vastausten määrää per kyseinen vastausvaihtoehto. Kuvioiden jälkeen olemme tuoneet esille kursivoidulla tekstillä suoria lainauksia kyselyihin tulleista vastauksista.

6.1 Vanhempien tulokset

Tässä luvussa käsittelemme vanhemmilta tulleita kyselyiden tulokset vastauskerrollaan.

6.1.1 Päiväkodit

Kuviossa 1 on esitetty päiväkodit, joissa kyselyihin vastanneiden vanhempien lapset olivat. Vastauksia kysymykseen tuli 10. Vanhemmat pystyivät valitsemaan vain yhden vaihtoehdon.

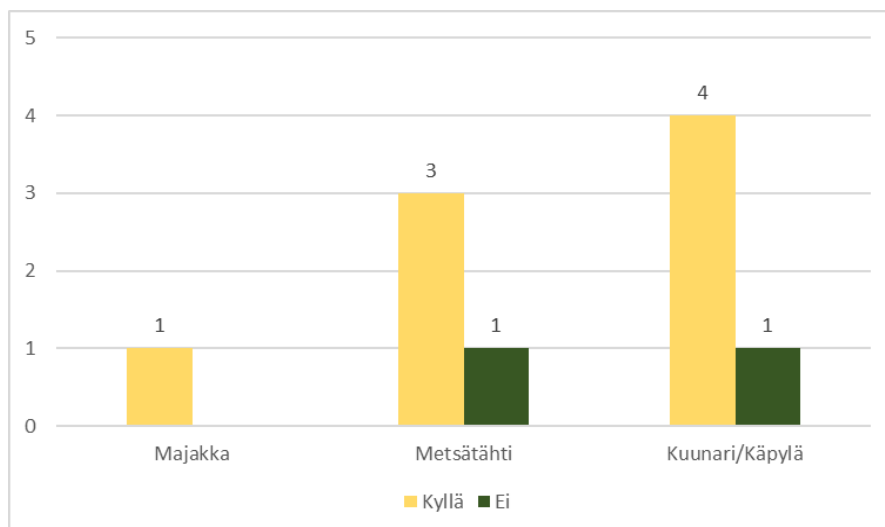

Kuvio 1 Vanhempien vastaukset päiväkodeittain

Vastaajista yhden lapsi on päiväkotia Majakassa, neljä vastaajaa kertoi lapsensa olevan päiväkotia Metsätähdessä ja viisi vastaajaa kertoi lapsensa olevan päiväkotia Kuunarissa tai Käpylässä.

6.1.2 Varhaiskasvatuksen aloituksen onnistuminen

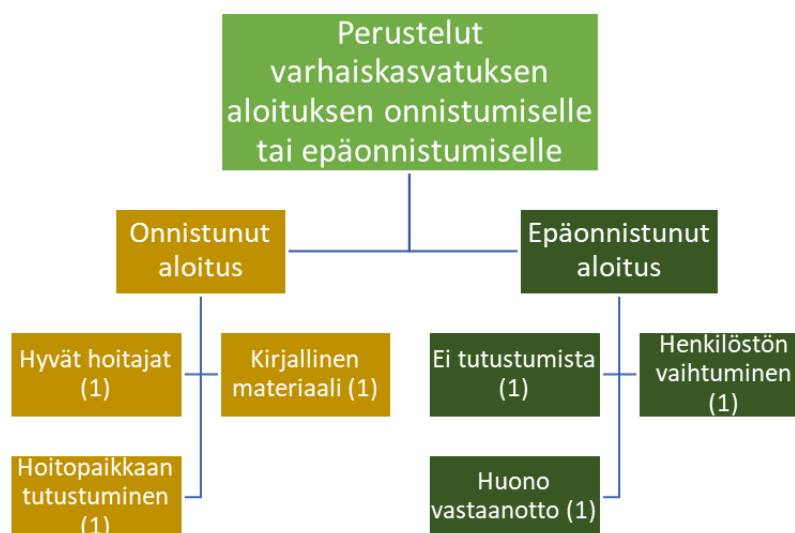
Kuvio 2 esittää vanhempien kokemuksia varhaiskasvatuksen onnistumisesta. Vastauksia kysymykseen tuli 10. Vanhemmat pystyivät valitsemaan vain yhden vaihtoehdon.

Kuvio 2 Varhaiskasvatuksen aloituksen onnistuminen päiväkodeittain

Kahdeksan vanhempaa koki varhaiskasvatuksen aloituksen olleen onnistunut ja kaksi vanhempaa koki varhaiskasvatuksen aloituksen olleen epäonnistunut.

Kuvio 3 esittää vanhempien perusteluita varhaiskasvatuksen aloituksen onnistumiselle/epäonnistumiselle. Kysymykseen vastaaminen oli vapaaehtoista ja vastauksia saimme 4.

Kuvio 3. Perustelut varhaiskasvatuksen aloitusprosessin onnistumiselle tai epäonnistumiselle

Onnistunut aloitus: Onnistuneen aloituksen perusteluissa nostettiin esille hyvien hoitajien, kirjallisen materiaalin ja hoitopaikkaan tutustumisen merkitys.

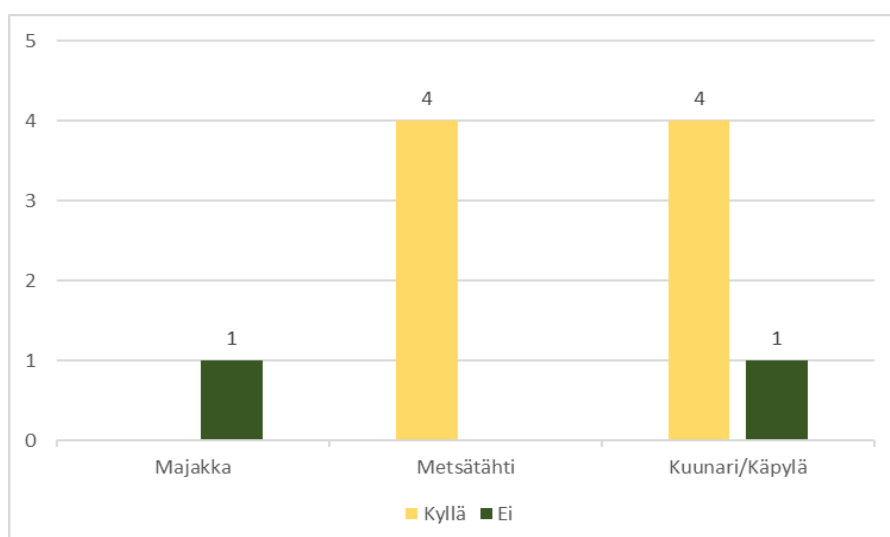
”Pääsimme tutustumaan hoitopaikkaan ennen hoidon aloittamista. Tällöin saimme myös kirjallista materiaalia hoidon aloitukseen liittyen.”

Epäonnistunut aloitus: Epäonnistuneen aloituksen perusteluissa nostettiin esille tutustumiskäynnin puuttuminen, huono vastaanotto sekä henkilöstön vaihtuminen.

”Lapsen vastaanotto on ”kylmä” eikä henkilökunta tunnu olevan niin iloista kuin ennen. Toki henkilöstö on vaihtunut mutta tällä hetkellä sen vaikutukset ovat negatiivisia.”

6.1.3 Tietoisuus varhaiskasvatuksen toimintamuodoista

Kuvio 4 esittää vanhempien kokemuksia siitä, saivatko he tarpeeksi tietoa varhaiskasvatuksen toimintamuodoista aloittaessaan varhaiskasvatuksen. Vastauksia kysymykseen tuli 10. Vanhemmat pystyivät valitsemaan vain yhden vaihtoehdon.

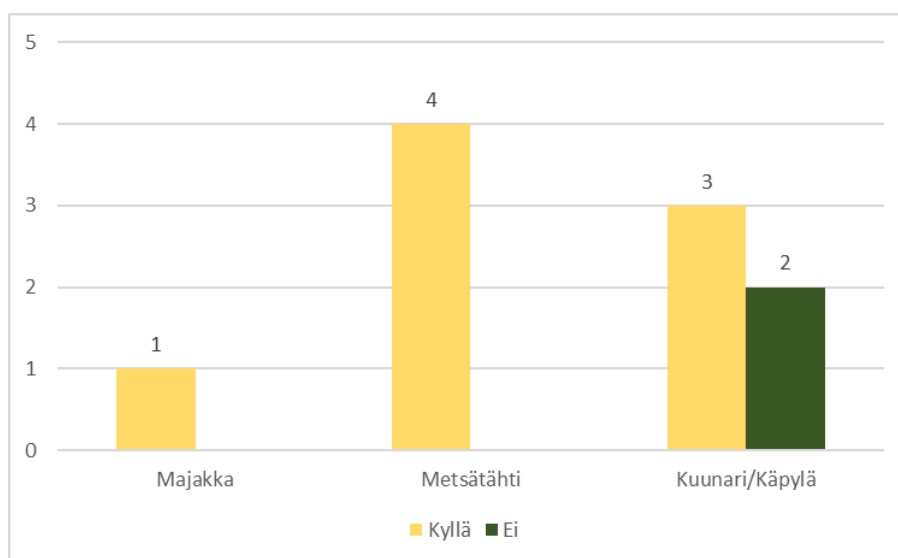

Kuvio 4. Varhaiskasvatuksen toimintamuodoista tiedon saaminen päiväkodeittain

Kahdeksan vanhempaa koki saaneensa tarpeeksi tietoa varhaiskasvatuksen toimintamuodoista, kun taas kaksi vanhempaa eivät kokeneet saaneensa tarpeeksi tietoa varhaiskasvatuksen toimintamuodoista.

6.1.4 Varhaiskasvatukseen tutustuminen ja esittely

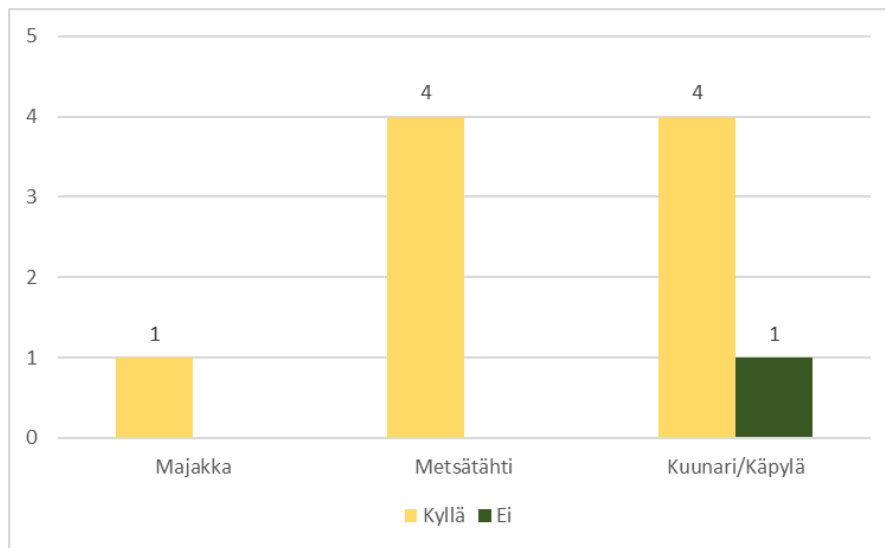
Kuvio 5 esittää vanhempien kokemuksia varhaiskasvatukseen tutustumiseen ajan riittävydestä. Vastauksia kysymykseen tuli 10. Vanhemmat pystyivät valitsemaan vain yhden vaihtoehdon.

Kuvio 5. Vanhempien kokemukset riittävästä ajan saamisesta

Kahdeksan vanhempaa koki saaneensa tarpeeksi aikaa varhaiskasvatukseen tutustumiseen, kun taas kaksi vanhempaa eivät kokeneet saaneensa tarpeeksi aikaa varhaiskasvatukseen tutustumiseen.

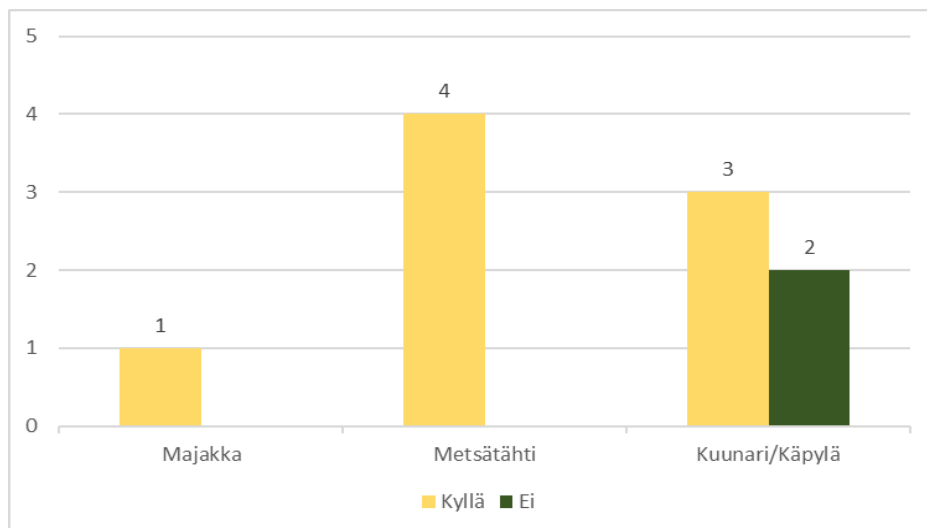
Kuvio 6 esittää vanhempien kokemuksia päiväkodin ja toiminnan esittelystä. Vastauksia kysymykseen tuli 10. Vanhemmat pystyivät valitsemaan vain yhden vaihtoehdon.

Kuvio 6. Päiväkodin ja toiminnan esittely päiväkodeittain

Yhdeksän vanhempaa kertoi henkilökunnan esitellessä heille päiväkotia sekä toimintaa, kun taas yksi vanhempi kertoi, ettei päiväkotia ja toimintaa esiteltyt kukaan.

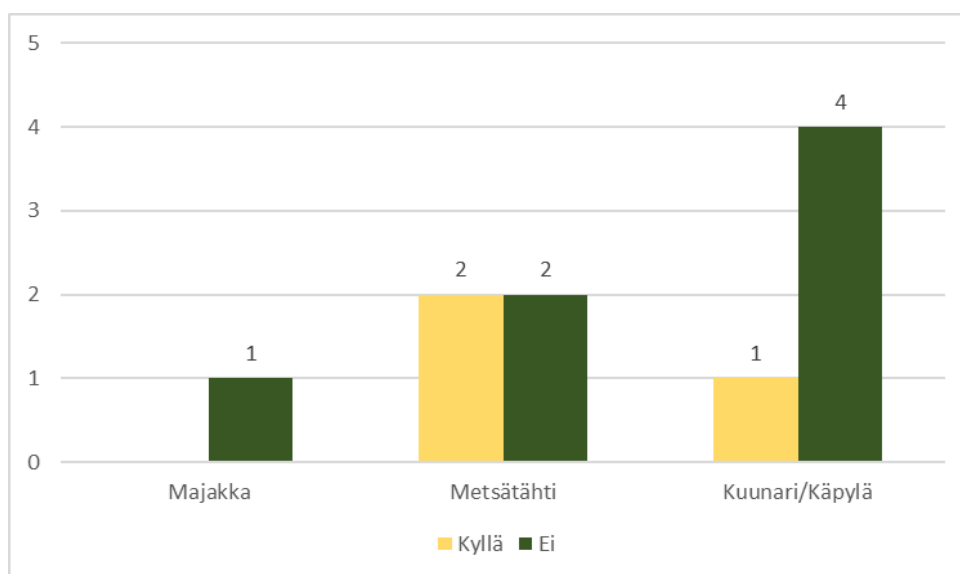
Kuvio 7 esittää vanhempien kokemuksia ryhmien toiminnan esittelystä. Vastauksia kysymykseen tuli 10. Vanhemmat pystyivät valitsemaan vain yhden vaihtoehdon.

Kuvio 7. Ryhmien toiminnan esittely päiväkodeittain

Kahdeksan vanhempaa kertoi, että heille kerrottiin ryhmän toiminnasta aloittaessa varhaiskasvatuksen, kun taas kaksi vanhempaa koki, ettei heille esitelty ryhmän toimintaa.

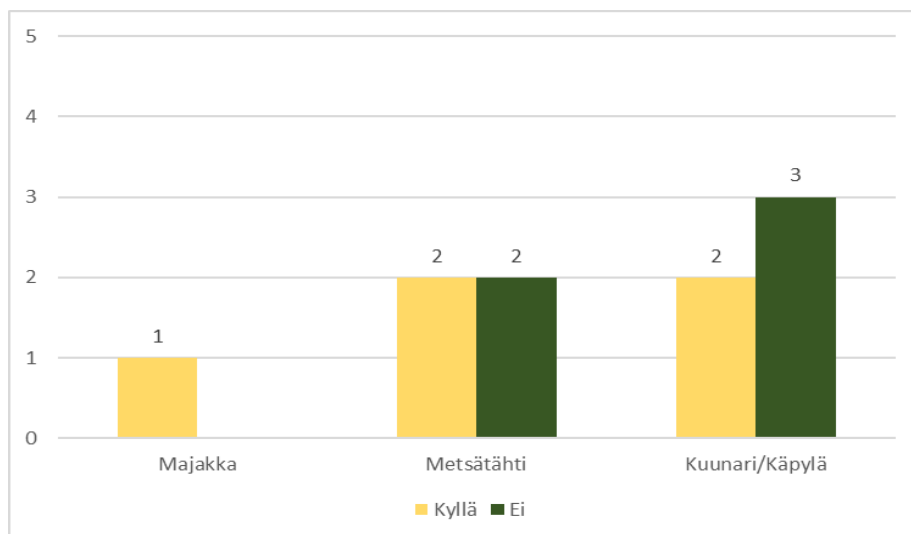
Kuvio 8 esittää vanhempien kokemuksia koko päiväkotiin tutustumisesta. Vastauksia kysymykseen tuli 10. Vanhemmat pystyivät valitsemaan vain yhden vaihtoehdon.

Kuvio 8. Koko päiväkotiin tutustuminen päiväkodeittain

Kolme vanhempaa kertoi päässeensä tutustumaan koko päiväkotiin varhaiskasvatukseen tutustuttaessa, kun taas seitsemän vanhempaa eivät olleet päässeet tutustumaan koko päiväkotiin.

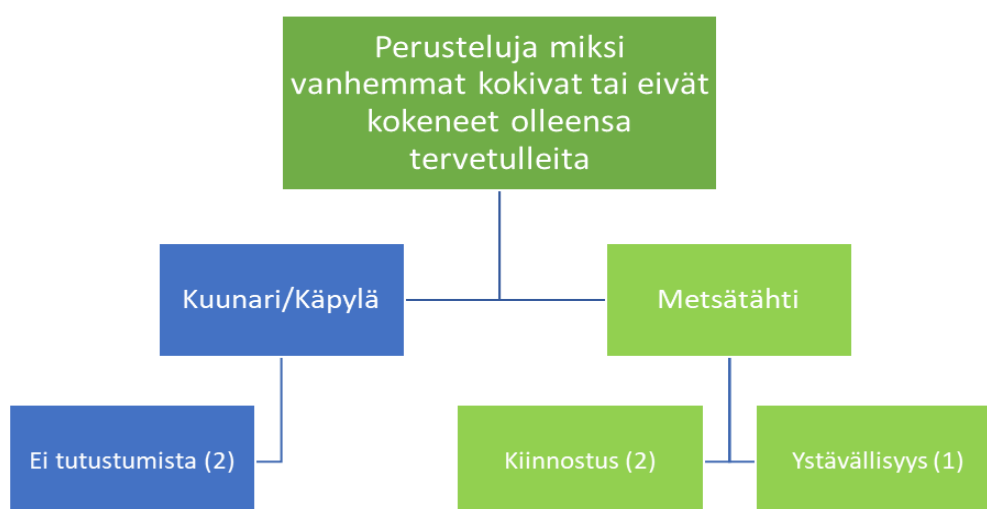
Kuvio 9 esittää vanhempien kokemuksia siitä, kokivatko he olleensa tervetulleita tutustumiskäynnillään. Vastauksia kysymykseen tuli 10. Vanhemmat pystyivät valitsemaan vain yhden vaihtoehdon.

Kuvio 9. Vanhempien kokemukset olleensa tervetulleita päiväkodeittain.

Viisi vanhempaa koki olleensa tervetulleita tutustumiskäynnillä, kun taas viisi vanhempaa eivät kokeneet itseään tervetulleiksi tutustumiskäynnillä.

Kuvio 10 esittää vanhempien perusteluita miksi he kokivat tai eivät kokeneet olleensa tervetulleita. Vastauksia tuli 4. Vastaajat saivat vastata kysymykseen halutessaan. Kysymykseen vastanneiden lapset olivat aloittaneet varhaiskasvatuksen päiväkoti Metsätähdessä ja päiväkoti Kuunarissa tai Käpylässä.

Kuvio 10. Perustelut miksi vanhemmat kokivat tai eivät kokeneet olleensa tervetulleita tutustumiskäynnillä päiväkodeittain

Päiväkoti Kuunari/Käpylä: Kahdessa vastauksessa perusteluksi sille miksi vastaajat eivät kokeneet olleensa tervetulleita tutustumiskäynnillä oli, ettei tutustumiskäyntejä ollut pidetty.

”Emme olleet tutustumassa niin ei voinut kauheasti mitään kokea”

Päiväkoti Metsätähti: Yhdessä vastauksessa vastaaja koki olleensa tervetullut tutustumiskäynnillä, sillä vastaanotto oli ollut hyvä ja heistä oli oltu kiinnostuneita.

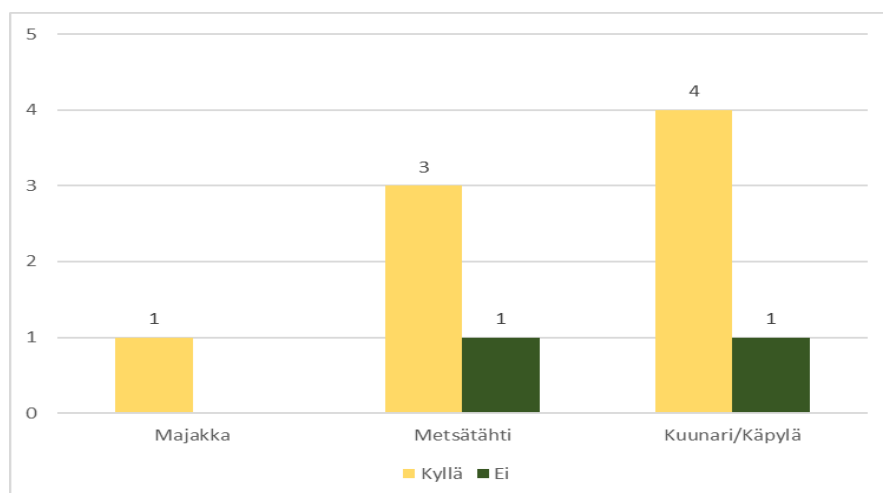
”Otettiin hyvin vastaan, kaikki oli mukavia ja ystävällisiä ja kiinnostuneita meidän perheestä.”

Yhdessä vastauksessa vastaaja kertoi, että oli tutustunut paikkaan jo aikaisemmin, jolloin henkilökunta oli ollut aidosti kiinnostunut työstänsä.

”Olemme tutustuneet paikkaan aiemmin jo. Silloin henkilöstö tuntui olevan aidosti kiinnostuneita työhönsä ja siihen liittyvään ympäristöön”

6.1.5 Kuulluksi tulemisen tunne

Kuvio 11 esittää vanhempien kokemuksia kuulluksi tulemisesta. Vastauksia tuli 10. Vanhemmat pystyivät valitsemaan vain yhden vaihtoehdon.

Kuvio 11. Kuulluksi tulemisen tunne päiväkodeittain

Kahdeksan vanhempaa koki tulleensa kuulluksi varhaiskasvatusta aloittaessa, kun taas kaksi vanhempaa eivät kokeneet tulleensa kuulluksi varhaiskasvatusta aloittaessa.

6.1.6 Vanhempien kehittämisideat

Kuvio 12 esittää vanhempien kehittämisideoita koskien aloitusprosessia. Vastauksia tuli 10.

Kuvio 12. Vanhempien näkemyksiä varhaiskasvatuksen aloitusprosessin kehittämisestä

Ei kehitettävää: Kuudessa vastauksessa vastaajat kertoivat, ettei heillä ole kehittämisideoita tai toiveita aloitusprosessin suhteen.

”En keksi kehitettävää”

Esittelyt: Yhdessä vastauksessa tuli esille kolmen eri asian esittely tärkeyttä. Ensimmäisenä kohtana tulisi koko tiimin esittäytyä. Toisena kohtana toivottiin tutustumiskierrosta eli koko päiväkodin esittelyä. Kolmantena kohtana toivottiin

päiväkodin toiminnan esittelyä.

”... eikä missään vaiheessa ollut muuta kuin hoitajat esittäivät. Koronan tähden ei myöskään tutustumiskierrosta tehty. Eikä ketään pahemmin ole tarjoutunut esittämäänäkään päiväkodin toimintaa.”

Molempien vanhempien huomioiminen: Yhdessä vastauksessa toivottiin, että molemmat vanhemmat otettaisiin huomioon.

”Lapsen isääkin kuunneltaisiin.”

Lapsen kuulumiset viestillä: Yhdessä vastauksessa tuotiin esille, että päiväkodista oli ensimmäisenä päivänä tullut viesti, jossa kerrottiin lapsen kuulumiset.

”... Ensimmäisenä hoitopäivänä päiväkodista tuli pyytämättä viesti, jossa kerrottiin lapsen kuulumiset.”

Henkilöstön motivaatio: Yhdessä vastauksessa tuotiin esille, kuinka henkilöstön motivaatio työtä kohtaan vaikuttaa moneen asiaan.

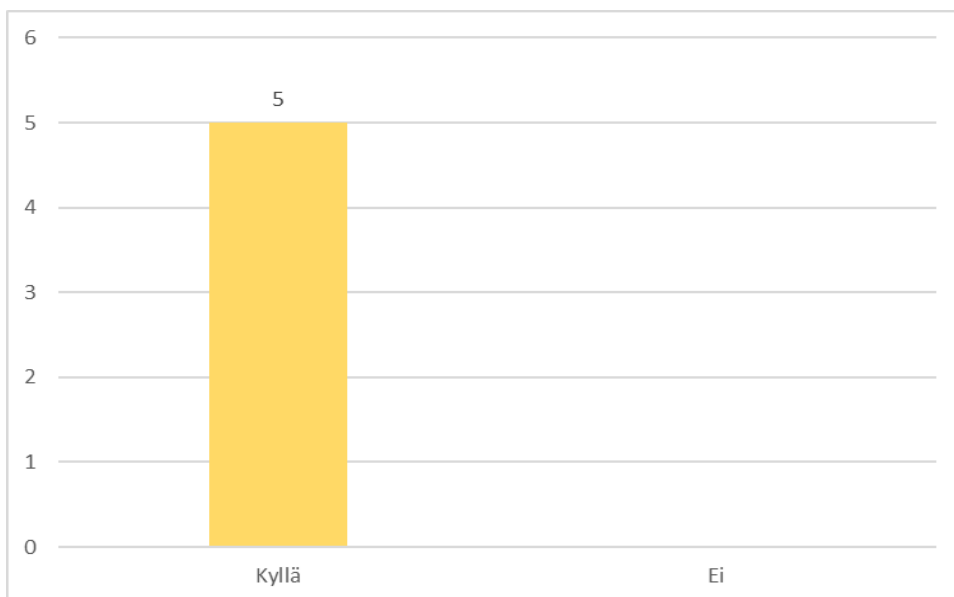
”Ensinnäkin tällaisessa työssä henkilön pitää haluta tehdä työtään ja nauttia siitä. Se vaikuttaa niin moneen asiaan. Tällä hetkellä ... ei lapsemme ryhmässä ole kuin yksi aidosti iloinen ihminen.”

6.2 Varhaiskasvatuksen tiimien tulokset

Tässä luvussa käsittelemme varhaiskasvatuksen tiimien vastauksia kysymys kerrallaan.

6.2.1 Aloitusprosessin toimivuus

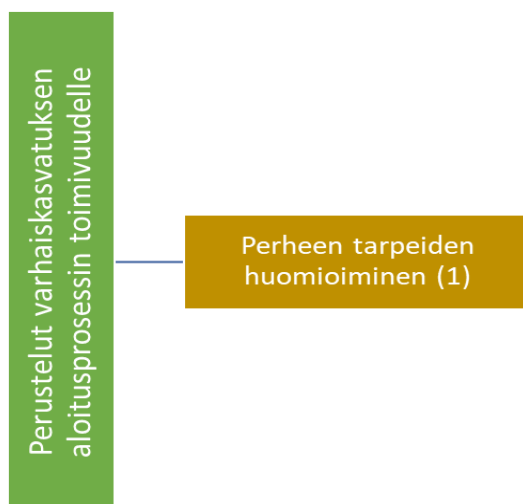
Kuvio 13 esittää varhaiskasvatuksen tiimien kokemuksia varhaiskasvatuksen aloitusprosessin toimivuudesta omassa ryhmässä. Vastauksia tuli 5. Vastausvaihtoehdoista pystyi valitsemaan vain toisen.

Kuvio 13. Varhaiskasvatuksen tiimien kokemukset aloitusprosessin toimivuudesta omassa ryhmässä

Kaikki viisi kyselyyn vastannutta varhaiskasvatuksen tiimiä koki, että aloitusprosessi on heidän ryhmässään toimiva. Yksikään kyselyyn vastannut varhaiskasvatuksen tiimi ei kokenut, että aloitusprosessi ei olisi toimiva.

Kuvio 14 esittää perusteluita varhaiskasvatuksen aloitusprosessin toimivuudelle. Vastauksia tuli yksi. Varhaiskasvatuksen tiimit saivat vastata kysymykseen halutessaan.

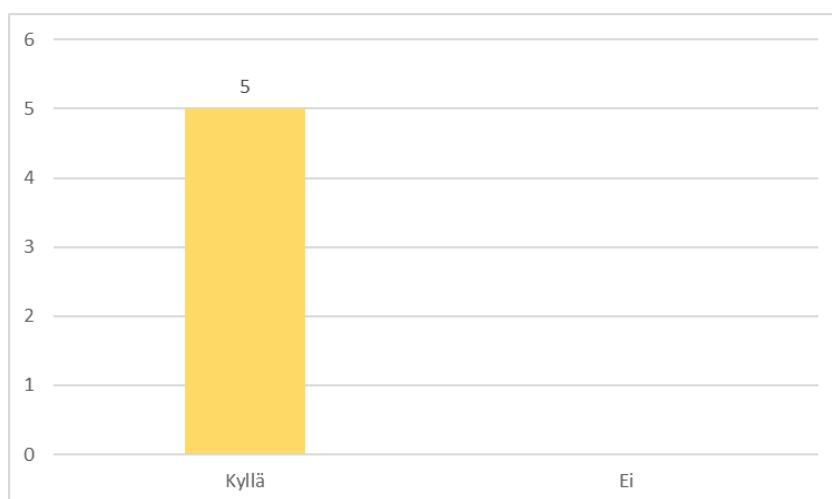
Kuvio 14. Perustelut varhaiskasvatuksen aloitusprosessin toimivuudelle

Perheen tarpeiden huomioiminen: Kysymykseen vastannut varhaiskasvatuksen tiimi kertoi, että perheet saavat tulla tutustumaan haluamansa määrän.

”Perheet saavat tulla tutustumaan haluamansa määrän yhdessä lapsen kanssa.”

6.2.2 Päiväkodin aloitusprosessin ohjeistus

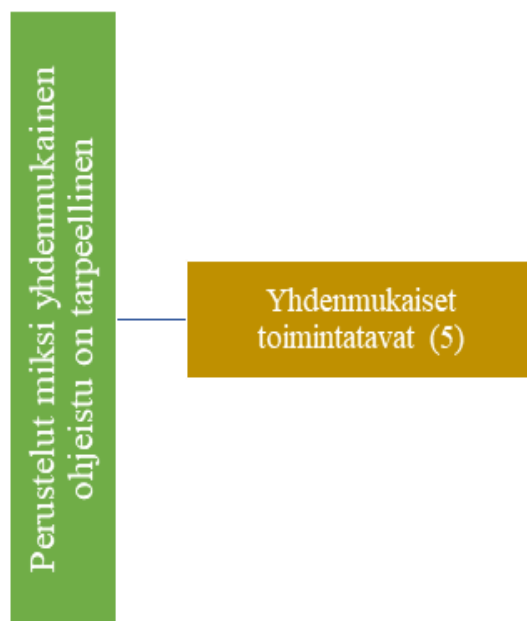
Kuvio 15 esittää varhaiskasvatuksen tiimien kokemuksia yhdenmukaisesta ohjeistuksesta. Vastauksia tuli 5. Vastausvaihtoehdoista pystyi valitsemaan vain toisen.

Kuvio 15. Päiväkodin aloitusprosessin yhdenmukainen ohjeistus

Kaikki viisi kyselyyn vastannutta varhaiskasvatuksen tiimiä vastasi, että heidän päiväkodissaan on yhdenmukainen ohjeistus. Yksikään kyselyyn vastannut varhaiskasvatuksen tiimi ei vastannut, että heidän päiväkodissaan ei olisi yhdenmukaista ohjeistusta.

Kuvio 16 esittää varhaiskasvatuksen tiimien perusteluita yhdenmukaisen ohjeistuksen tarpeellisuudesta. Vastauksia tuli 5.

Kuvio 16. Yhdenmukaisen ohjeistuksen tarpeellisuus

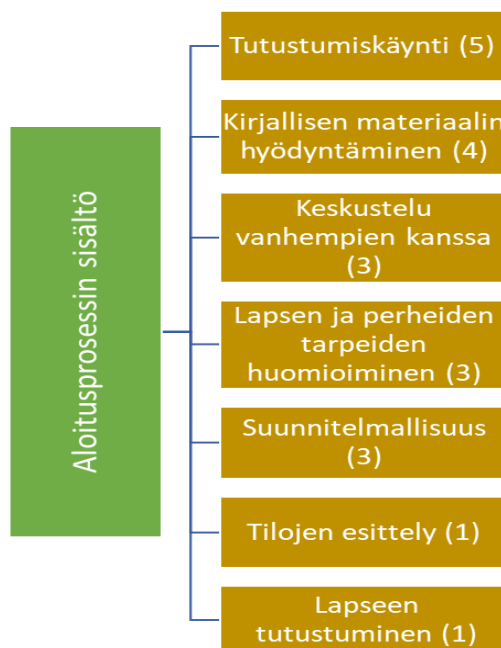
Yhdenmukaiset toimintatavat: Kaikki viisi kyselyyn vastannutta varhaiskasvatuksen tiimiä koki yhdenmukaisen ohjeistuksen tarpeelliseksi, sillä sen avulla kaikissa päiväkodeissa on yhdenmukaiset toimintatavat aloitusprosessin suhteen.

”On tarpeen. Työntekijöiden on helpompi perehdyttää perheitä, kun tietää mitä asioita on hyvä käydä perheen kanssa läpi. Kaikki perheet tulee saamaan samat tiedot.”

”On tarpeellinen, koska henkilökunta vaihtuu vuosittain.”

6.2.3 Varhaiskasvatuksen aloitusprosessin sisältö

Kuvio 17 esittää varhaiskasvatuksen tiimien vastauksia aloitusprosessin sisällöstä heidän ryhmässään. Vastauksia tuli 5.

Kuvio 17. Aloitusprosessin sisältö

Tutustumiskäynti: Kaikissa viidessä vastauksessa tuotiin esiin tutustumiskäynti.

”Puhelimitse sovitaan huoltajan kanssa tutustumispäivästä ja ajasta. Perhe tulee tutustumaan yhdessä lapsen kanssa...”

Kirjallisen materiaalin hyödyntäminen: Neljässä eri vastauksessa tuotiin esille kirjallisen materiaalin hyödyntäminen.

”...Ryhmässämme on käytössä tutustumiskansio, joka lähtee perheen mukaan kotiin tutustuttavaksi ensimmäisellä tutustumiskäynnillä. Kansioista perhe saa tietoa ryhmän toiminnasta, käytännöistä, henkilökunnasta ym. sekä kuvina, että lyhyinä tekstiosuuksina. Kansio sisältää myös vanhempien täytettäväksi tarkoitetut tietolomakkeet.”

”Perehdytyskansiossa on hyvät ohjeet miten toimitaan, kun uusi lapsi aloittaa päiväkodissa...”

Keskustelu vanhempien kanssa: Kolmessa eri vastauksessa tuotiin esille eri asioista keskusteleminen vanhempien kanssa tutustumisen yhteydessä.

"... keskustellaan lapseen liittyvistä asioista syvemmin..."

"... Keskustellaan tutustumisen aikana ryhmän/päiväkodin käytännöistä..."

Lapsen ja perheiden tarpeiden huomioiminen: Kolmessa eri vastauksessa tuotiin esille lapsen ja perheiden tarpeiden huomioiminen esimerkiksi yksilöllinen tarve useammalle tutustumiskäynnille tai ruokailu vanhemman kanssa ryhmässä ennen varhaiskasvatusta aloittaessa.

"... Tutustumiskäyntejä järjestetään lapsen ja perheen tarpeiden mukaan. Vanhemman on mahdollista jäädä esim. ruokailemaan yhdessä lapsen kanssa..."

Suunnitelmallisuus: Kolmessa kohtaa nousi esiin suunnitelmallisuuden merkitys. Tiimi suunnittelee perheen vastaanottamista, huolehtii alkuvalmisteluista, kuten lokeropaikat ja sänky, nimeää vastuuhenkilön, joka on vastuussa perheen tutustuttamisesta päiväkotiin. Lisäksi tiedonsiirto mahdollisesta aiemmasta päiväkodista koettiin tärkeänä.

"Tiimi suunnittelee etukäteen yhdessä lapsen ja perheen vastaanottamista... Sovimme, kuka vastaanottaa perheen ja keskustelee vanhempien kanssa..."

"...Tiedonsiirto aikaisemmasta varhaiskasvatuspaikasta tärkeä."

"... Nimikointi (sänky, lokero, ruokapaikka)..."

Tilojen esittely: Yhdessä vastauksessa tuotiin esiin ryhmätilojen esittely.

"... heille esitellään ryhmätilat..."

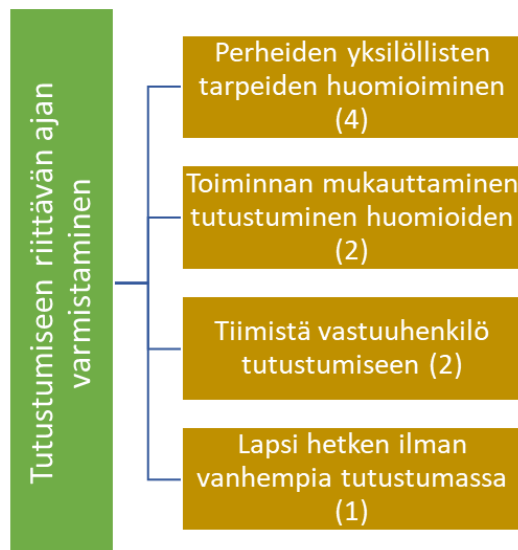
Lapsen tutustuminen: Yhdessä vastauksessa tuotiin esiin, että myös lapsen tutustutaan.

"... Tutustumiskerralla tutustutaan myös lapseen keskustelun ja leikin"

ohessa.”

6.2.4 Tutustumiseen varattu aika

Kuvio 18 esittää varhaiskasvatuksen tiimien vastauksia tutustumiseen riittävän ajan varmistamisesta. Vastauksia tuli 5.

Kuvio 18. Riittävän ajan varaaminen tutustumiseen

Perheiden yksilöllisten tarpeiden huomioiminen: Neljässä eri vastauksessa tuotiin esille, että ryhmässä otetaan huomioon perheiden yksilölliset tarpeet tutustumisen suhteen.

”Perheen yksilöllisten tarpeiden mukaan aikaa järjestetään riittävästi.”

”... Tarvittaessa voi olla enemmänkin tutustumiskertoja...”

Toiminnan mukauttaminen tutustumisen huomioiminen: Kahdessa eri vastauksessa tuotiin esille, että tutustumiskäynnit huomioidaan myös ryhmän toimintaa suunniteltaessa.

”Sovitaan tutustumiskäynneille sopivat ajat mukauttaen omaa toimintaamme...”

"... Uuden lapsen tutustuminen otetaan huomioon ryhmän toimintaa suunniteltaessa."

Tiimistä vastuuhenkilö tutustumiseen: Kahdessa eri vastauksessa tuotiin esille, että tiimissä sovitaan kuka tiimin jäsenistä ottaa perheen vastaan.

"Sovitaan, että ryhmän hoitaja ottaa perheen henkilökohtaisesti vastaan ja on koko ajan heidän kanssaan tutustuen rauhasa..."

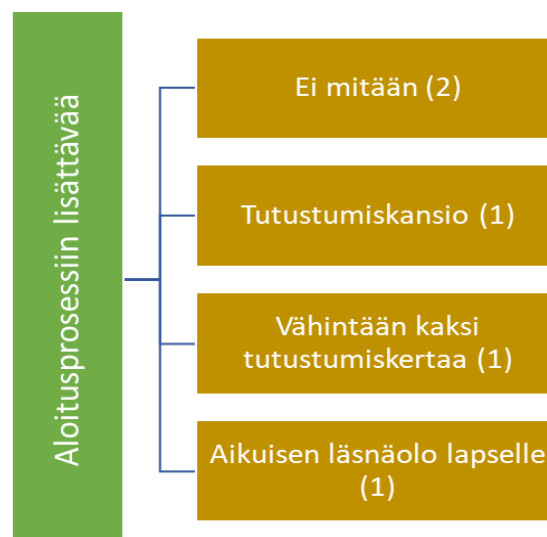
"Tiimissä etukäteen sovitaan kuka esittelee ryhmän tilat ja keskustelee lapsen varhaiskasvatuksen aloituksesta, lapsen tarpeista ja tottumuksista..."

Lapsi hetken ilman vanhempia tutustumassa: Yhdessä vastauksessa tuotiin esille, että lapsi voi jäädä hetkeksi ilman vanhempia tutustumaan päiväkotiin.

"... Ja lapsi voi olla muulla kerralla myös hetken ilman vanhempia."

6.2.5 Varhaiskasvatuksen tiimien kehittämisideat

Kuvio 19 esittää kokemuksia tuleeko aloitusprosessiin lisätä jotain. Vastauksia tuli viisi.

Kuvio 19. Varhaiskasvatuksen tiimien ajatukset aloitusprosessiin lisättävistä asioista.

Ei mitään: Kahdessa vastauksessa kerrottiin, ettei tule mieleen mitään lisättävää aloitusprosessiin.

”Ei tule mieleen.”

Tutustumiskansio: Yhdessä vastauksessa kerrottiin, että varhaiskasvatuksen tiimi oli kokenut tarpeelliseksi saada aloitusprosessiin mukaan uusi työväline, jonka vuoksi he ovat kehittäneet käyttöön tutustumiskansion.

”Vuosi sitten koimme tarpeelliseksi kehittää uuden työvälineen uuden lapsen aloitusprosessiin ja nyt tänä syksynä olemme ottaneet käyttöön uuden tutustumiskansion ryhmässämme.”

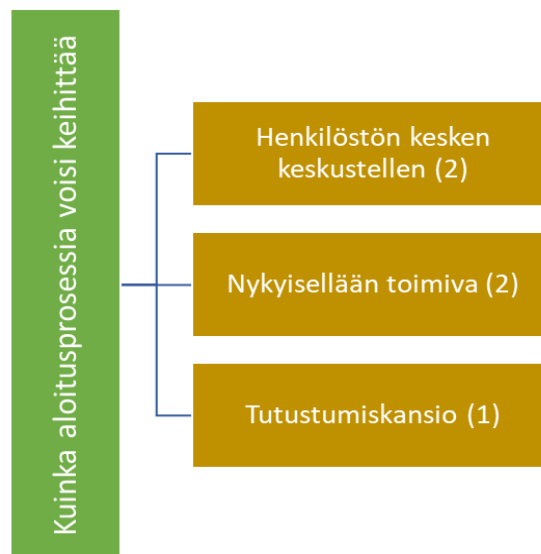
Vähintään kaksi tutustumiskertaa: Yhdessä vastauksessa tuotiin esille, että tutustumiskertoja tulisi olla vähintään kaksi.

”Tutustumiskertoja tulisi olla vähintään kaksi kertaa.”

Aikuisen läsnäolo lapselle: Yhdessä vastauksessa tuotiin esille aikuisen läsnäolon lasta varten olevan merkityksellistä.

”Aikuisen läsnäolo varhaiskasvatuksen aloituksessa on hyvä huomioida: syli ja turva on oltava helposti saatavilla.”

Kuvio 20 esittää varhaiskasvatuksen tiimien mielipiteitä siitä, kuinka aloitusprosessia voisi kehittää. Vastauksia tuli viisi.

Kuvio 20. Varhaiskasvatuksen tiimien aloitusprosessin kehittämisen ajatukset

Henkilöstön kesken keskustellen: Kahdessa eri vastauksessa tuotiin esille aloitusprosessin kehittämistarvetta olisi hyvä käydä keskustellen läpi säännöllisesti.

”Keskustelemalla yhteisesti käytänteistä mikä toimii mikä ei, onko kehitettävää jne.”

”Aloitusprosessi on tarpeellista tietyin väliajoin päivittää koko talon voimin.”

Nykyisellään toimiva: Kahdessa eri vastauksessa tuotiin esille, että aloitusprosessi koetaan olevan nykyisellään toimiva.

”Tällä hetkellä nykyinen tapa tuntuu hyvälle.”

Tutustumiskansio: Yhdessä vastauksessa viitattiin edellisen kysymyksen vastaukseen, jossa kerrottiin varhaiskasvatuksen tiimin kokeneen tarpeelliseksi ottaa käyttöön uuden työvälineen eli tutustumiskansion.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena oli saada kuva varhaiskasvatuksen aloituksen nykytilanteesta vanhempien näkökulmasta. Lisäksi opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa varhaiskasvatuksen tiimien näkemystä tämänhetkisestä varhaiskasvatuksen aloituksen tilanteesta, sekä kerätä heidän mielipiteitään varhaiskasvatuksen aloituksen kehittämistä päiväkodeissa.

Opinnäytetyön tavoitteena oli saada laaja joukko vanhempia vastaamaan kyselyyn. Vastausten pohjalta voitiin luoda kuvaa varhaiskasvatuksen aloituksen nykytilanteesta vanhempien näkökulmasta. Tuloksen avulla on mahdollista kehittää toimintatapoja ja kartoittaa lisätarpeita. Kyselyn avulla mahdollistettiin myös vanhempien ilmaista kokemuksiaan ja toiveitaan varhaiskasvatuksen aloitukseen liittyen. Lisäksi opinnäytetyön tavoitteena oli saada varhaiskasvatuksen tiimien näkemyksiä varhaiskasvatuksen aloittamisesta kuuluville, ja tuoda esille heidän kehittämisideoitaan.

Työn tarkoitukset ja tavoitteet pyrittiin saavuttamaan tutkimuskysymyksillä, joista pääkysymyksenä oli:

1) Millaiselta varhaiskasvatuksen aloitus näyttäytyy vanhempien ja varhaiskasvatuksen tiimien näkökulmasta?

Ja alakysymyksinä:

2) Kokevatko vanhemmat tulleen huomioduksi lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa?

3) Kuinka aloitusprosessia voitaisiin vanhempien ja varhaiskasvatuksen tiimien mielestä kehittää toimivammaksi?

Päätutkimuskysymykseen vastaukseksi saimme, että vanhemmat olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä varhaiskasvatuksen aloitukseen. Muutamassa kysymyksessä nousi esiin asioita, joihin vastaajat toivoivat muutosta.

Varhaiskasvatuksen tiimien kohdalla vastaukseksi saatiin, että kaikki kyselyyn vastanneet varhaiskasvatuksen tiimit olivat tyytyväisiä varhaiskasvatuksen aloitukseen omassa ryhmässään/päiväkodissään, tuoden esille muutamia kehittämisideoita.

Alatutkimuskysymykseen vastaukseksi saimme, että vanhemmat kokivat vaihtelevasti tullessaan huomioduksi varhaiskasvatusta aloittaessa. Puolet vanhemmista eivät kokeneet olleensa tervetulleita tutustumiskäynnillä. Yhtenä vaikuttavana asiana oli se, että osa vanhemmista ei ollut ollut ollenkaan tutustumiskäynnillä. Tästä huolimatta 80 % vanhemmista kokivat kuitenkin tullessaan kuulluksi varhaiskasvatusta aloittaessa.

Toiseen alatutkimuskysymykseen vastaukseksi saimme, että 60 % vanhemmista ei kokenut, että aloitusprosessissa olisi kehitettävää. Vanhempien vastauksista nousi esiin kehitettäväksi se, että molempia vanhempia kuunneltaisiin, huomiota kiinnitettäisiin tiimin, tilojen ja toiminnan esittelyyn sekä henkilöstön tulisi olla motivoitunutta työtään kohtaan. Yksi vanhempi toi esille positiivisena asiana sen, että vanhemmille oli laitettu viestiä lapsen kuulumisista ensimmäisenä hoitopäivänä.

Varhaiskasvatuksen tiimien vastauksista tuli esille, että 40 % varhaiskasvatuksen tiimeistä koki, ettei aloitusprosessiin ole lisättävää tai että sitä olisi tarpeen kehittää tällä hetkellä. Yhdessä vastauksessa tuotiin esille, että heidän tiimissään oli otettu käyttöön tutustumiskansio. Yhdessä vastauksessa toivottiin, että tutustumiskäyntejä olisi vähintään kaksi. Yhdessä vastauksessa korostettiin aikuisen läsnäolon tärkeyttä lapselle lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa. Yhdessä vastauksessa tuotiin esille tutustumiskansio kehittämismahdollisuutena. Kahdessa vastauksessa tuotiin esiin, että varhaiskasvatuksen aloitusta olisi hyvä kehittää ja arvioida säännöllisesti yhdessä henkilöstön kanssa keskustellen.

Vastauksissa huomiota herättävää oli se, että jokainen kyselyyn vastannut varhaiskasvatuksen tiimi koki aloitusprosessin olevan toimiva, kun taas

vanhempien vastauksissa esiin tuli myös huonoja kokemuksia ja kehitettävää varhaiskasvatuksen aloitukseen liittyen.

Opinnäytetyön tarkoitus on saavutettu kyselyillä melko hyvin. Kyselyiden vastausten perusteella olemme voineet luoda kuvaa vanhempien mielipiteistä ja kokemuksista varhaiskasvatuksen aloituksesta. Lisäksi olemme voineet varhaiskasvatuksen tiimien kyselyiden vastausten perusteella luoda kuvaa varhaiskasvatuksen tiimien näkemyksistä varhaiskasvatuksen aloituksen toimivuudesta ja tuoda esiin varhaiskasvatuksen tiimeiltä tulleita kehittämisideoita ja -tarpeita.

Opinnäytetyön tavoite saavutettiin kohtalaisesti, sillä olisimme toivoneet saavamme enemmän vastauksia vanhemmilta. Varhaiskasvatuksen tiimien osalta tavoite saada henkilöstön näkemyksiä esille ja kartoittaa heidän kehittämisideoitaan saavutettiin hyvin.

8 POHDINTA

Toinen opinnäytetyön tekijöistä sai aiheeseen idean Seinäjoen ammattikorkeakoulussa Henna Hakalan ja Jenni Malmin tekemästä opinnäytetyöstä ”Osallisuuden merkitys lapsen päivähoiton aloituksessa”. Hakalan ja Malmin opinnäytetyössä aihetta oli tutkittu haastattelemalla henkilökuntaa ja havainnoimalla lapsiryhmien toimintaa sekä tutkimuksen aihepiirinä oli tarkemmin osallisuus.

Opinnäytetyön oli alun perin tarkoitus olla yksilötyö, jossa tutkittaisiin vain vanhempien kokemuksia varhaiskasvatuksen aloituksesta, mutta keväällä 2019 opinnäytetyö vaihtuikin parityöksi, jolloin mukaan otettiin myös johtajien näkökulmaa varhaiskasvatuksen aloitukseen. Alun perin opinnäytetyö oli tarkoitus toteuttaa erään toisen kaupungin päiväkodeissa, mutta kesällä 2020 kohteeksi vaihtuikin Eurajoen kunnan päiväkodit opinnäytetyön tekijöistä riippumattomista syistä. Kohteen vaihtuessa vaihdoimme johtajien tilalle varhaiskasvatuksen tiimit opinnäytetyön tilaajan toiveesta. Kohdekunnan vaihtuessa pienemmäksi mahdollistui kaikkien kunnan päiväkotien tutkimukseen mukaan ottaminen. Kohteen vaihtuessa varhaiskasvatuksen tiimien määrä myös putosi merkittävästi, mikä mahdollisti kaikkien paitsi yhden varhaiskasvatuksen tiimin ja esiopetusryhmien tiimien tutkimukseen mukaan ottamisen.

Loppukesästä 2020 toinen opinnäytetyön tekijöistä aloitti työskentelyn yhdessä varhaiskasvatusryhmässä, jolloin päädyimme pohtimaan, olisiko syytä rajata kyseinen varhaiskasvatuksen tiimi tutkimuksen ulkopuolelle. Vaihtoehtona pohdimme myös koko päiväkodin rajaamista tutkimuksen ulkopuolelle, mutta pidimme tätä vaihtoehtoa huonona, sillä kyseinen päiväkotito on kunnan suurin päiväkotito ja palvelee siten myös merkittävää osaa kunnan perheistä. Päädyimme rajaamaan vain kyseisen varhaiskasvatuksen tiimin tutkimuksen ulkopuolelle keskusteltuamme asiasta opinnäytetyön ohjaajan kanssa.

Opinnäytetyöhön saimme vastauksia toivottua vähemmän erityisesti vanhemmilta.

Kysely lähetettiin 50 perheelle ja saimme vastauksia kymmenen, vastausprosentin ollessa tällöin 20 %. Varhaiskasvatuksen tiimien kysely lähetettiin 11 varhaiskasvatuksen tiimille ja vastauksia saimme viideltä varhaiskasvatuksen tiimiltä, jolloin vastausprosentti tiimien osalta on 45 %. Varhaiskasvatuksen tiimien osalta on hyvä huomioda, että ne koostuvat useammasta varhaiskasvatuksen ammattilaisesta, useimmiten varhaiskasvatuksen tiimeissä on kolmesta viiteen varhaiskasvatuksen ammattilaista. Tämä tarkoittaa sitä, että yksi vastaus sisältää useamman varhaiskasvatuksen ammattilaisen näkökulman asiaan. Matalan vastausprosentin vuoksi vastaukset eivät kata suuremman osan mielipiteitä ja näkemyksiä varhaiskasvatuksen aloituksen tämänhetkisestä tilanteesta. Kysely voidaan haluttaessa toistaa samoilla kysymyksillä, jolloin voidaan kartoittaa uudelleen tilanne varhaiskasvatuksen aloituksen suhteen.

Opinnäytetyötä on ollut haastavaa ja raskasta tehdä vaihtelevien tilanteiden vuoksi. Yhtenä haasteena opinnäytetyölle on ollut vallitseva koronatilanne, joka on muun muassa sulkenut kirjastoja, jolloin lähdemateriaalin hankinta on vaikeutunut merkittävästi. Maailmalla vallitseva koronapandemia on mahdollisesti myös vaikuttanut osaltaan kyselyiden tuloksiin. Uskomme, että esimerkiksi usea kyselyyn vastannut vanhempi ei ollut päässyt tutustumaan tutustumiskäynnillään koko päiväkotiin koronaviruksen aiheuttamista rajoitustoimenpiteistä johtuen. Lisäksi kohteen äkillinen vaihtuminen on luonut enemmän paineita tehdä työ lyhyemmässä ajassa. Toisaalta kohteen vaihtuminen on lisännyt motivaatiota, sillä meille on tullut tunne, että opinnäytetyö on oikeasti merkityksellinen.

Tutkimuksen teoriaosuutta oli melko haastavaa kirjoittaa muun muassa edellä mainitusta syystä. Teoriaosuuden rajaamista on ollut vaikea tehdä, sillä aiheeseen on ollut haastavaa löytää täsmällistä teoriaa ja olemme joutuneet pohtimaan paljon, mikä kuuluu aiheeseen ja mikä ei. Teorian pääpainoksi nostimme aloitukseen vaikuttavat asiat ja osaltaan myös varhaiskasvatuksen toimintaan vaikuttavat asiat, kuten varhaiskasvatuslaki ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, sillä nämä asiakirjat ohjaavat vahvasti varhaiskasvatusta. Toisena

merkittävänä osana teoriaa on varhaiskasvatuksen tiimien rakenteen avaaminen, sillä varhaiskasvatuksen tiimeissä työskentelee henkilöitä eri koulutuksilla ja nimikkeillä.

Aineiston läpikäymiseen meni vähemmän aikaa, kuin olimme olettaneet. Aineiston läpikäymistä helpotti ytimekkäät kysymykset, joihin varsinkin vanhemmat vastasivat kyllä tai ei. Kyllä/ei kysymyksillä haimme sitä, että vanhempien olisi helppo ja nopea vastata kyselyyn, jolloin todennäköisempi useampi vanhempi vastaisi kyselyyn. Osassa vanhempien vastauksia ja useassa tiimien vastauksissa käytimme teemoittelua. Teemoittelun avulla oli selkeää käydä läpi avoimia kysymyksiä.

Vastauksista huomiomme kiinnitti erityisesti erään vanhemman vastaus kysymykseen, jossa kysyttiin vanhempien kehittämisideoista tai toiveista varhaiskasvatuksen aloituksen suhteen. Päätimme nostaa kyseisen vastauksen opinnäytetyömme otsikkoon, sillä vastaus kosketti meitä ja sai meidät pohtimaan omia työskentely- ja toimintatapojamme töissämme varhaiskasvatuksen kentällä.

Jos voisimme tehdä opinnäytetyön suhteen jotakin toisin, mieltisimme jo alussa kohteen tarkemmin. Tällöin esimerkiksi vertailisimme opinnäytetyön hyötysuhdetta eri kohteiden näkökulmasta, voiko kohteesta ottaa kaikki yksiköt mukaan tutkimukseen vai vain osan ja onko opinnäytetyön aihe kohteelle ajankohtainen. Oma motivaatiomme tehdä opinnäytetyötä lisääntyi siinä kohtaa merkittävästi, kun vaihdoimme kohdetta ja alkoi tuntua siltä, että opinnäytetyö on merkityksellisempi kohteelle.

8.1 Sosionomin (AMK) kompetenssit ja ydinosaaminen varhaiskasvatuksessa

Sosionomi (AMK) kompetenssit ja ammatillinen ydinosaaminen varhaiskasvatuksessa (2019) listaa sosionomin (AMK) ydinosaamiseksi varhaiskasvatuksessa eettisen osaamisen, asiakastyön osaamisen, palvelujärjestelmäosaamisen, kriittisen ja osallistavan yhteiskuntaosaamisen,

tutkimuksellisen kehittämis- ja innovaatio-osaamisen ja työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaamisen.

Opinnäytetyö on kehittänyt erityisesti kriittistä ja osallistavaa yhteiskuntaosaamista, tutkimuksellista kehittämis- ja innovaatio-osaamista, sekä eettistä osaamista. Opinnäytetyö on osaltaan osallistanut vanhempia ja mahdollistanut heidän tuoda esiin omia kokemuksiaan ja mielipiteitään varhaiskasvatuksen aloitukseen ja sen kehittämiseen liittyen, ja opinnäytetyön kautta olemme tuoneet näitä asioita esille. Lisäksi opinnäytetyössä tuomme esille myös varhaiskasvatuksen tiimien näkemyksiä ja mielipiteitä varhaiskasvatuksen aloitusprosessin kehittämisestä ja tämänhetkisestä toimivuudesta. Opinnäytetyö on korostanut myös sitä, kuinka tärkeää oman ammatillisen toiminnan reflektointi ja arviointi on, jotta työmme kautta toteutuisivat lasten oikeudet ja osallisuus, sekä varhaiskasvatuksen arvoperusta, varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja varhaiskasvatuslaki.

8.2 Eettisyys

Opinnäytetyöntekijöiden tulee saada tutkimuslupa ennen kuin lähettävät kyselyt vastaajille (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6). Vasta tutkimusluvan saatuaamme lähetimme kyselyt päiväkotien johtajille, jotka lähettivät kyselyt eteenpäin kyselyihin valikoituneille vanhemmille ja varhaiskasvatuksen tiimeille. Kyselyn mukana vastaajille lähetettiin saatekirje, josta he saivat tietoa tutkimuksesta.

Mikäli tutkittava haluaa pysyä tunnistamattomana tutkimuksessa, tulee siihen antaa mahdollisuus (Mäkinen 2006, 114). Vanhemmille tehtävä kysely suoritettiin anonymisti eikä kyselyssä kysytty vastaajien nimiä eikä henkilötietoja, joten kyselyiden vastauksia ei pystytty yhdistämään yksittäisiin henkilöihin. Tutkimuksen kyselyiden vastaukset hävitettiin opinnäytetyön valmistuttua. Kun tutkimus on valmis, tulisi tutkijoiden hävittää tutkimustulokset, jos niistä ei ole myöhemmin hyötyä (Mäkinen 2006, 120). Hävitimme saadut vastaukset opinnäytetyön

valmistuttua.

Tutkittavalla henkilöllä on oikeus ottaa osaa tutkimukseen vapaaehtoisesti, sekä kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen. Tutkittava ei saa kokea tulleensa pakotetuksi osallistumaan tutkimukseen, eikä pelätä joutuvansa kärsimään kielteisistä seurauksista, mikäli hän kieltäytyy osallistumasta tutkimukseen. Tutkittavalla on myös oikeus saada tietoa tutkimuksen toteutuksesta, sisällöstä ja henkilötietojen käsittelystä, muun muassa kuinka aineistoa käsitellään ja kuinka kauan sitä säilytetään. Mikäli tutkittavalla on kysymyksiä tutkimukseen liittyen, niihin vastataan. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 8-9.) Linkki kyselylomakkeeseen lähetettiin vanhemmille sähköpostilla ja he saivat vapaaehtoisesti valita haluavatko vastata kyselyyn. Kyselyn mukana lähetettiin saatekirje, josta kävi ilmi muun muassa tutkimuksen tavoite, tekijät ja heidän yhteystietonsa, aineiston säilytysaika ja missä valmis opinnäytetyö on saatavilla.

Muiden tutkijoiden työ ja saavutukset tulee huomioida asianmukaisella tavalla ja heidän työtään tulee kunnioittaa asianmukaisilla lähdeviittauksilla (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6). Opinnäytetyöhön käytetyistä lähteistä löytyy opinnäytetyöstä asianmukaiset lähdeviittaukset ja lähdeluettelo. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n (2020) mukaan opinnäytetyöt tarkistetaan plagiaatintunnistusjärjestelmässä, jolla varmistetaan muun muassa lainausten ja lähdeviittausten asianmukainen käyttö.

Tutkimus tulee suunnitella, toteuttaa ja raportoida, ja tutkimuksesta syntyneet tietoaineistot tulee tallentaa siten, että tieteelliselle tiedolle asetetut vaatimukset täyttyvät (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6). Valmis opinnäytetyö löytyy Theseus-tietokannassa, jossa opinnäytetyö on kaikille saatavilla.

8.3 Mahdolliset jatkotutkimusaiheet

Jatkotutkimusaiheena voisi olla koko kunnan varhaiskasvatukseen tutustumiskansion pohjan luominen, johon jokainen ryhmä voisi täyttää oman

ryhmänsä tiedot, toimintatavat, henkilöstön ja niin edelleen. Toisena jatkotutkimusaiheena voisi olla lasten näkemyksen selvittäminen varhaiskasvatuksen aloituksesta.

Yhtenä jatkotutkimusaiheena voisi olla myös hyvä tutkia, minkä vuoksi vanhempien ja varhaiskasvatuksen tiimien kokemusten välillä varhaiskasvatuksen aloituksen toimivuudesta on ristiriitaa.

Jatkotutkimusaiheena voisi olla myös isien kokemuksien tarkempi tarkastelu varhaiskasvatuksen aloituksen suhteen tai ylipäänsä varhaiskasvatuksen suhteen. Esimerkiksi sitä, kuinka isät huomioidaan lapsen vanhempana voisi olla mielenkiintoista tutkia tarkemmin.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry 2020. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Viitattu 13.5.2020.

http://www.arena.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?_t=1578480382

Ammattiosaamisen kehittämissyhtiö AMKE oy 2020. Kartta pedagogisen toiminnan johtamiseen. Julkaisu. Viitattu 12.5.2020.

<https://www.amke.fi/media/julkaisuja/kartta-pedagogisen-toiminnan-johtamiseen.pdf>

Eurajoen kunta 2020. Varhaiskasvatus. Kasvatus & opetus. Viitattu 30.7.2020.

<https://www.eurajoki.fi/kasvatus-opetus/varhaiskasvatus/>

Eurajoen kunta 2019. Eurajoen kunnan varhaiskasvatussuunnitelma. Viitattu 30.7.2020. <https://www.eurajoki.fi/wp-content/uploads/2019/08/Eurajoen-varhaiskasvatussuunnitelma-1.8.2019.pdf>

Hujala, E & Fonsén, E. 2016. Varhaiskasvatuksen laadunarviointi ja pedagoginen kehittäminen. Teoksessa Varhaiskasvatuksen käsikirja. 314-329. Toim. Hujala, E. & Turja, L. Jyväskylä. PS-kustannus.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL 2020. Varhaiskasvatussuunnitelma vasu. Työelämä. Viitattu 21.10.2020.

<https://www.jhl.fi/tyoelama/ammattialat/kasvatus-ja-ohjausala/varhaiskasvatussuunnitelma-vasu/>

Järvinen, K. & Mikkola, P. 2015. Oletko sä meidän kaa? Näkökulmia osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen varhaiskasvatuksessa. Pedatiето.

Kanninen, K., Sigfrids, A. & Backman, A. 2009. Med barnaögon egenvårdanmodellen – ett verktyg till en trygg och trivsamt dagvård. FSKC rapporti. Helsinki. FSKC.

https://www.fskkompetenscentret.fi/Site/Data/2067/Files/FSKC%20RAPPORT%204_2009%20Med%20barnaogon%206_8_2009.pdf

Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. Tunne minut. Turva ja tunteet lapsen silmin. Jyväskylä. PS-kustannus.

Koivunen, P-L & Lehtinen T. 2015. Kasvu kiikarissa. Havainnoinnin käsikirja varhaiskasvattajille. Jyväskylä. PS-kustannus.

Koppa 2015a. Määrällinen tutkimus. Viitattu 20.5.2020.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>

Koppa 2015b. Laadullinen tutkimus. Viitattu 20.5.2020.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>

Kuntaliitto 2020. Varhaiskasvatukseen liittyvän lainsäädännön uudistaminen. Varhaiskasvatus. Opetus ja kulttuuri. Viitattu 1.10.2020.
<https://www.kuntaliitto.fi/opetus-ja-kulttuuri/varhaiskasvatus/varhaiskasvatukseen-liittyvan-lainsaadannon-uudistaminen>

Kuntatyönantajat 2018. Uusi varhaiskasvatuslaki muuttaa kelpoisuuksia, nimikkeistä päättää työnantaja. Sopimukset. Viitattu 25.10.2020.
<https://www.kt.fi/ohjeet/kvtes/varhaiskasvatuslaki-kelpoisuudet-henkilostorakenne>

L3.4.1987/380. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista. Finlex. Viitattu 28.10.2020.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1987/19870380#P8c>

L2018/540. Varhaiskasvatuslaki. Finlex. Viitattu 19.12.2019.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>. Valtio säädöstietopankki Finlex, ajantasainen lainsäädäntö.

Lastentarhanopettajaliitto 2018. Varhaiskasvatuksen opettajan laaja-alainen osaaminen. Tiedostot. Viitattu 28.10.2020.
https://www.vol.fi/uploads/2019/01/10767eb6-sateenvarjo_5painos_vedos3.pdf

MentalHelp.net 2020. Attachment theory expanded: mentalization. Personality disorders. Viitattu 25.10.2020. <https://www.mentalhelp.net/personality-disorders/attachment-theory-expanded-mentalization/>

MLL 2020. Lapsi aloittaa päivähoidon. Viitattu 18.9.2020.
<https://www.mll.fi/vanhemmille/vinkeja-lapsiperheen-arkeen/lapsi-aloittaa-paivahoidon/>

Munter, H. 2001. Lapsi aloittaa päivähoidon. Teoksessa Pienet päivähoidossa alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita, 35-63. Toim. Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. Helsinki. WSOY.

Mykkänen, J & Böök M-L. 2017. Moninaiset perheet ja varhaiskasvatus. Teoksessa valloittava varhaiskasvatus, 75-86. Toim. Koivula M, Siippainen A & Eerola-Pennanen P. Vastapaino Tampere.

Mäkinen, O. 2006. Tutkimusetiikan ABC. Helsinki. Tammi

Nyyti ry 2020. Temperamentti vaikuttaa siihen miten reagoit. Opiskelijoille. Viitattu 24.10.2020. <https://www.nyyti.fi/opiskelijoille/opi-elamantaitoa/tunneitsesi/ymmarra-omaa-temperamenttiasi/>

OAJ 2020a. Yhteistyö kodin kanssa. Viitattu 21.1.2020. <https://www.oaj.fi/arjessa/yhteistyö-kodin-kanssa/Opetushallitus> 2018. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Punamusta Oy. Helsinki.

OAJ 2020b. Opettajana varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Viitattu 18.9.2020. <https://www.oaj.fi/arjessa/mita-opettajan-tyo-on/opettajana-varhaiskasvatuksessa-ja-esiopetuksessa/>

Opetushallitus 2019. Varhaiskasvatus. Viitattu 19.12.2019. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatus>

Opetushallitus 2020a. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet pähkinänkuoressa. Varhaiskasvatus. Viitattu 18.3.2020. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatussuunnitelman-perusteet-pahkinankuoressa>

Opetushallitus 2020b. Tunteita voi säädellä. Tunteesta tunteeseen. Viitattu 24.10.2020. <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/tunteesta-tunteeseen-ohjaajan-opas/2-tunteita-voi-saadella>

Opetushallitus 2020c. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan pätevyys. Suomi.fi Viitattu 28.10.2020. <https://www.suomi.fi/palvelut/varhaiskasvatuksen-erityisopettajan-patevyys-opetushallitus/33e3b334-ad5f-4e1a-831e-7b4e9f65739c>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020. Uusi varhaiskasvatuslaki. Hankkeet ja säädösvalmistelu. Viitattu 18.10.2020. <https://minedu.fi/uusivarhaiskasvatuslaki>

Oppi&iilo 2020. Lapsen tunnetaidot kehittyvät harjoittelemalla. Minä osaan. Viitattu 24.10.2020. <https://www.oppijailo.fi/tunnetaidot-kehittyvat-harjoittelemalla/>

Saaranen-Kauppinen, S. & Puusniekka A. 2006. Menetelmäopetuksen tietovaranto. Yhteiskuntatieteiden tietoarkisto. Viitattu 20.5.2020 <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7.html>

Sinkkonen H-M & Suhonen E. 2006. Lapsen kiintymyssuhde ja perheen vuorovaikutus päivähoidon siirtymisen taustalla. Teoksessa Erityispedagogiikka ja varhaislapsuus. 117-126. Toim. Kontu E & Suhonen, E. Yliopistopaino. Helsinki.

Sosionomi (AMK) kompetenssit ja ammatillinen ydinosaaminen varhaiskasvatuksessa 2019. Diak. Viitattu 19.11.2020. <https://dialogi.diak.fi/wp->

content/uploads/sites/8/2019/05/Varhaiskasvatuksen_sosionomi_15032019_LO
PPUESITYS.pdf

Super 2020. Lähihoitaja lastenhoitajana varhaiskasvatuksessa työtä lasten parhaaksi. Viitattu 28.10.2020.
https://www.superliitto.fi/site/assets/files/34433/lahihoitaja_lastenhoitajana_varhaiskasvatuksessa_web.pdf

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 18.5.2019.
https://www.tenk.fi/si-tes/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Viitattu 13.5.2020.
https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarviointin_ohje_2019.pdf

Vanhempainliitto 2020. Opas varhaiskasvatukseen siirtyvän lapsen vanhemmille. Viitattu 5.5.2020. https://vanhempainliitto.fi/wp-content/uploads/2019/08/PAIVAKOTI-ALKAA_opas_verkko.pdf

Varhaiskasvatussuunnitelmien perusteet 2018. Opetushallitus. Viitattu 20.5.2020.
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf

Vilen, M., Vihunen, R., Vartiainen, J., Siven, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, A. 2008. Lapsuus erityinen elämänvaihe. Helsinki. WSOY.

Väestöliitto 2020a. Päivähoito ja kasvatuskumppanuus. Viitattu 17.10.2020.
https://www.vaestoliitto.fi/@Bin/1808526/Luku_8_OhjaajanOpas3+P%C3%A4iv%C3%A4hoito.pdf

Väestöliitto 2020b. Tunnetaidot. Vanhemmuus. Viitattu 24.10.2020.
https://www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/tietoa_vanhemmille/pienten_lasten_vanhemmat/lapsijaseksuaalisuus/seksuaalikasvatuksen-paakohdat/kehotunnekasvatus/tunnetaidot/

LIITE 1

Saatekirje

Hyvä huoltaja/varhaiskasvatuksen henkilökunta!

Olemme viimeisen vuoden sosionomiopiskelijoita ja teemme opinnäytetyötä varhaiskasvatuksen aloituksesta vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan näkökulmasta.

Tutkimuksen tavoite on kartoittaa varhaiskasvatuksen aloitusprosessin tämänhetkistä tilannetta Eurajoen kunnan päiväkodeissa.

Opinnäytetyön tekevät Jenna Haapala ja Jenni Leppänen ja tutkimuksen tuloksia käytetään varhaiskasvatuksen aloitusprosessin kehittämiseen.

Tutkimukseen on otettu mukaan Eurajoen kunnan päiväkodit Kuunari, Käpylä, Majakka ja Metsätähti. Kysely toteutetaan varhaiskasvatuksen tiimeille, jotka työskentelevät ryhmissä, joissa on 0-5 -vuotiaita lapsia. Huoltajista kyselyyn mukaan on valittu Kuunarista ja Käpylästä 20 viimeksi aloittanutta perhettä, Majakasta ja Metsätähdestä kummastakin 15 viimeksi aloittanutta perhettä.

Opinnäytetyön ohjaajana toimii:

Lehtori Heidi Blom

puh. 0207663348

heidi.blom@vamk.fi

Tutkimus on luottamuksellinen ja vastaaminen on vapaaehtoista. Vastaajia ei voida yhdistää vastauksiin ja vastaaminen tapahtuu anonyymisti. Vastaukset hävitetään analysoinnin jälkeen.

Jenna Haapala XXXX

Jenni Leppänen XXXX

Olisimme kiitollisia vastauksista ja jokainen vastaus on tutkimuksemme kannalta erittäin tärkeä.

Vastausaika: Huoltajien vastausaika 14.09.2020-30.09.2020

Tiimien vastausaika 14.09.2020-30.09.2020

Palautusohje: e-lomake

Valmis työ löytyy tekijöiden nimellä osoitteesta www.theseus.fi

Ystävällisesti Jenna Haapala & Jenni Leppänen

LIITE 2

Kysymykset vanhemmille lähetetyltä e-lomakkeelta

1. Missä päiväkodissa lapsenne on? Päiväkoti Majakka, Päiväkoti Metsätähti tai Päiväkoti Kuunari tai Käpylä
2. Oliko varhaiskasvatuksen aloitus mielestänne onnistunut? Kyllä tai ei. Kerrokaa halutessanne perustelut 2. kohdan vastauksellenne.
3. Saitteko tarpeeksi tietoa varhaiskasvatuksen toimintamuodoista aloittaessanne varhaiskasvatuksen? Kyllä tai ei.
4. Saitteko tarpeeksi aikaa varhaiskasvatukseen tutustumiseen? Kyllä tai ei.
5. Esittelikö joku henkilökunnasta päiväkotia tai toimintaa teille? Kyllä tai ei.
6. Kerrottiinko teille ryhmän toiminnasta varhaiskasvatukseen tutustuessanne? Kyllä tai ei
7. Pääsittekö tutustumaan koko päiväkotiin tutustumiskäynnillä? Kyllä tai ei.
8. Koitteko olevanne tervetulleita tutustumiskäynnillänne? Kyllä tai ei. Kerrokaa halutessanne perustelut/esimerkki 8. kohdan vastauksellenne.
9. Koitteko tulleenne kuulluksi varhaiskasvatusta aloittaessa (toiveet kasvatuksen suhteen, tiedot lapsesta, esimerkiksi lempi puuhut jne.)? Kyllä tai ei.
10. Mitä kehittäisitte tai olisitte toivoneet aloitusprosessista?

LIITE 3

Kysymykset varhaiskasvatuksen tiimeille lähetetyltä e-lomakkeelta

1. Onko varhaiskasvatuksen aloitusprosessi ryhmässänne mielestänne toimiva? Kyllä tai ei. Perustelut?
2. Onko päiväkodissänne yhdenmukainen ohjeistus aloitusprosessia varten? Kyllä tai ei.
3. Onko/olisiko yhdenmukainen ohjeistus tarpeen? Perustelkaa vastauksenne
4. Mitä varhaiskasvatuksen aloitusprosessi ryhmässänne tällä hetkellä sisältää?
5. Kuinka varmistatte päiväkodissänne/ryhmässänne perheelle riittävästi aikaa tutustua päiväkotiin ja ryhmään ennen varhaiskasvatuksen aloittamista?
6. Tulisiko varhaiskasvatuksen aloitusprosessiin mielestänne lisätä jotakin? Mitä?
7. Kuinka varhaiskasvatuksen aloitusprosessia voisi päiväkodissänne/ryhmässänne kehittää?